

*Пачагълузъар къвез-хъфида,
Пачагъарни хаз-реқъида.
Белқи рагъни фад реқъида,
Вун амуқъда, дах, риқІера.*

Шамсудин Исаев

КЪУРАГЪ
ДАГЪЛАР

Шиъррин кватІал

Махачкала 2006

Исаев Ш.

Курахские горы

Махачкала: Изд-во «Типография ДНЦ РАН», 2006. – 188 с.

© Ш. Исаев, 2006

СИФТЕ ГАФ

Шамсудин Шамсудинович Исаев 1935-йисан 26 –майдиз вичин буба вахтсуздаказ телеф хъайи пуд вацралай дидедиз хъана. «Дах хтана!» – лагъана Разият дидеди, хцел бубадин тIвар эхцигна, гъам хътин савадлу ва уьтквем итим хъунин мурад рикIе аваз...

Дагъдин булахди вичиз рехъ акъудна кIамарик, ахпа вацIарик, гьулерик акахъда. ГъакI Шамсудинани етим аял яз, саданни куьмек галачиз, вичиз уьмуьрда шегъре рекьер тукIуьрна, еке хзан кьурмишна, са къадар жавабдар кьул-лугъар кьиле тухвана. Дяведин кьизгъин йисарани, гуьгъуьнин дар йисарани, лап эхиримжи нефесдалди, пешери, векъери ракъинин нурарихъ ялдай хъиз, ам чирвилерихъ, савадлувилехъ, экуьвилехъ ялиз хъана. Вичин чирвилер Ш.Исаева са шумуд несилдиз жумартлудаказ пайна. Вучиз лагъайтIа, ам гъи кьуллугъдал хъайитIани чIехи гьарфунилай Муаллим яз амукъна. Лезги чIалан Муаллим яз, хайи чIалан чавуш яз амукъна.

1980-йисалай СССР-дин ва Россиядин журналистрин Союздин член, Дагъустан Республикадин культурадин лайихлу работник ва писателрин Союздин член, «Къизилдин лекъ» премиядин лауреат хъайи Шамсудин Исаев вичин вири уьмуьрда яратмишунарин кIвалахдал машгъул хъана. Ам кIелзавайбуруз прозадин, иллаки гъвечIи гьикаядин, устад яз магъшур я. Автордин уртах кIватIалрилай алава яз адан къелемдикай «Рехи къван» «Чинал гел», «Туртурдин гьарай» ктабар хкатна. Аллагъди гьар патахъай пай ганвай инсан яз, ада журналистикадин ва лезги литературадин саки вири хилера вичин гел туна. Ш. Исаева шиирарни теснифиз хъана. Абурукай са къадар музыкадал эцигна манийриз элкьвенва, гзафбур Дагъустандин гостелерадиодин фондуна ва гъакIни

халкъдин сивера ама. Амма адан шиирар санал кІватІна кылдин ктаб сифте яз акъатзава.

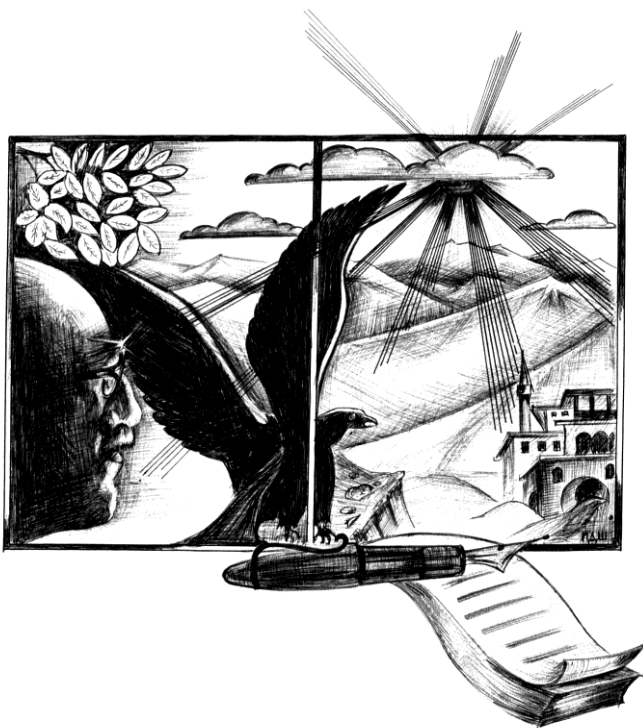
Келзавайбуруз теклифзавай и шииррин кІватІал кье паюникай ибарат я. Сад лагъай пай – «Гиярвидин сес» рагъметлу автор Шамсудин Исаева чапдай акъудун патал са шумуд йисан вилик вичи гъазурнавайди тир. Амма, гъайиф хьи, адал чан аламаз ктаб гъукуматдин чапханайра, уьлкве чкІай йисар яз, акъуддай мумкинвал хъанач. Райондайни спонсорвал ийидай я са идара, я кылдин ксар малум хъанач. Белки а дагълар са Шамсудинанбур тиртІа? Чидач... АкІ куз-куз хайи чиликай, багъри хуьруькай, жуван халкъдикай кхъенвай чІалар вичихъ галаз кучудиз жедани мегер? Дуьз гаф, лезги гаф, серес гаф вара-зара авуна гъакІ квадардани бес? Ваь! Абур гила Шамсудиназ вичиз ваь, чаз, чилел аламайбуруз, къевезвай несилриз чарасуз герек я!

Бязибуру чпин рагъметлу багърийриз гуьмбет яз булахар эцигда, рекъер-хуьлер, пІирер туькІуьрда. Чи хизандиз лагъайтІа, жуван харжидалди чи бубадин шиирриз экуь дуьнья къалур хъийидай ният атана. Гъавиляй кІватІалдин сад лагъай пай чна артух дегишвилер тун тавуна гъа вичи гъазурнавайвал гузва.

Адалай кьулухъ эхиримжи йисара Ш. Исаева са къадар цІийи шиирар туькІуьрна. Яш жедайдавай адан кьелем гена ни хци, фикирни дерин жезвай... КІватІалдин кьвед лагъай пай чаз адан архивдай гъат хъувурбур я. И шиирар къайдада хутаз агакъ хъувауч кас. Гьелбетда, кьвед лагъай паюна са шиирар куьтягъ тавунвайбур хъун мумкин я, черновикар ва экспромтарни ава. Белки вичи са бязи шиирар чапдай акъуддацир, белки бязи шеьэр михъиз чранвачир... Чна абурни вири, автордин гъурмет хвена, гъил-тІуб эциг тавуна, гъа авайвал чап авун кьетІна. КІватІалда гъатнавай шикилар автордин чІехи хва Давудан гъилинбур я.

Шиирикай чпикай рахун чи фикирдалди герек къевезвач, абур кІелна кІанда. Шииррин гъар са цІарцІяй чаз рагъметлудан масадаз хас тушир дуьз дагъви итимдин экуь къамат аквада.

*Гъурметдалди рагъметлу автор
Шамсудин Исаеван хизан*

І-ПАЙ

ГИЯРВИДИН СЕС

*(Авторди вичел чан аламаз
гъазурай кIватIал)*

Муаллим, вуна чIал хвена,
Халкъди рикIе вун хуьда.
Мез гапурдиз элкъвена
Дидед чIала чун хуьда.*

---

* («Орден мубаракрай» шиирдай)

ДАГЪУСТАН

Сегьер-сегьер рагъ акурла,
Хъуьрез къвазда, зи Дагъустан.
Вун бахтлу яз сагъ акурла,
РикІ шад жада, зи Дагъустан.

Припев: Вахъ къакъан тир дагълар ава,
Бул бегьердин багълар ава.
Югъ-йиф талгъуз кІвалахзавай
Зегъмет кІани халкъар ава.

Цуьк акъатна гъар жуьредин
Са пІипІ я вун чи уьлкведин.
Лекьер хътин веледарин
Диде язва, зи Дагъустан.

Гил тахъана, икъван чІавал
Чир хъанач заз ви гуьрчеквал.
Хъайла вавай зун лап яргъал
Къадри хъана ви, Дагъустан.

Припев:

1955 й. Вапрянка, Украина

КЪУРАГЪ ДАГЪЛАР

«Элкъвей кылер», лекъвер-синер,
Къурагъ дагълар, Къурагъ дагълар.
Лагъуз тежер ава сирер,
Къурагъ дагълар, Къурагъ дагълар.

Алван-алван акъатна цуък,
Шад жеда куьн акурла рикІ.
Куьн ни бахтлу авуна икІ,
Къурагъ дагълар, Къурагъ дагълар?

Ажеб иер аквазва куьн,
Нур ацалтна, Къурагъ дагълар.
Заз акІ я, зав рахазва куьн,
Къурагъ дагълар, Къурагъ дагълар.

Заз чиз квехъ бул яшар ава.
Гъи дагълар квез ухшар ава?
Квехъ Гелхенар, Ашар ава,
Къурагъ дагълар, Къурагъ дагълар.

Гияр шегъер куь тарашнай,
Мурсал ханди куьн кармашнай.
Ашукъ Саид квез тамашнай,
Къурагъ дагълар, Къурагъ дагълар.

Квехъ къе хатур-гъуърмет ава,
Квехъ лап еке къимет ава,
Квехъ мални хеб, девлет ава,
Къурагъ дагълар, Къурагъ дагълар.

Кетин кьилни галаз кьвалахъ,
Кьепир кьилихъ Кьелех булах
КIуф эцигна хьвада, валлагъ,
Кьурагъ дагълар, Кьурагъ дагълар.

Дагълар, дагълар, Кьурагъ дагълар,
Дерярни я ви багълар.
Куь халкъарни я бахтавар,
Кьурагъ дагълар, Кьурагъ дагълар.

1955 й. Вапрянка, Украина.

ДИДЕД ГЪИЛЕР

На веледрин къайгъу чӀугваз датӀана,
Чулаварна ракъари вун никӀера,
Лайих я ваз къизилгуьлер атӀана,
Багъиш авун, багъ кутур чи рикӀера.

П р и п е в: Гъилер, гъилер, багъа я дидед гъилер,
Мукални раб, куьтенни къеб кӀевиз къур.
Багъа я чаз фуни партал, чан-рикӀер
Гуз вуна чи уьмуьрдин рехъ экуь ур.

Гила гъамиш ала, азиз, ви къилел,
Шад девирдин нур хтана вилериз.
Куркурар хъиз хтулар къугъваз метӀел,
Темен гузва къе ви къабар гъилериз.

1961 й.

БУЛАХД КБИЛЕЛ

Яру бубу-цуьквер гуьзел
Чиг ацукьна, вуч серин я!
Атана чун булахд кбилел,
Булахдин яд вуч ширин я!

П р и п е в: Булахд яд вуч серин я!
А цин дад чаз вуч ширин я!

Гьамга-гьамга, стІал-стІал
Абукесер авахьзава.
Чуьнгуьрдин ван, ашукьдин чІал
Булахдилаь алахьзава.

П р и п е в : Булахдин яд авахьзава,
Ашукьдин сес алахьзава.

Мухак кбиле НуькІре булах,
Къузад пеле Къветре булах,
ЦІийи хуьре Лекьре булах
КІуф эцигна хъваз кІанда заз.

П р и п е в : КІуф эцигна хъваз кІанда заз.
Къвалав вунни гваз кІанда заз.

1963 й

ЗИ МУАЛЛИМ

Куркурди мад зенг авуна,
Вун классдиз атана.
Пел ачухна, хъвер авуна,
Шадвилив рикI ацIана.

Припев: Вун хъвер я чи вилевай,
Зи муаллим.
Вун мез я чи сивевай,
Зи муаллим.

Дагъларикай, цуькверикай
Сифте квакар атIана.
Ракъарикай, гъулерикай
Гуьзел гамар храна.

ХъуьтIуьзни вун дарих туш –
Ви пенжердал цуьк ала.
Яшар ятIан, къуьзуь туш –
Аялрал ви рикI ала.

Припев:

1963 й.

ДУСТАРИЗ

Рагъ авай югъ тахъуй дуст галачиз,
Гатфариз юргъ татуй дуст авачиз.
Дуст атуй хъуьтІуьзни ичІи гъилелди,
Лап мичІи йифизни миxъи рикелди.

Припев: Дустар зи лувар я,
Гъар са югъ сувар я.
Мецел алай суьгъбет я дуст,
Шуьшедавай шуьрбет я дуст.

Рикле зи хъуьтІуьзни цуьквер ава,
Дуст галаз зи кІвале эквер ава.
Дуст тахъуй, пехил яз, дабан атІудай,
Яман юкъуз, пехъи яз, аман атІудай.

Припев:

1968 й.

КЪУРАГЪ РУШАР

Эй, гуьзелар, Къурагъ рушар,
Куьн маралриз я хьи ухшар.
КІандай зазни квекай са яр,
Лап рикІивай, Къурагъ рушар.

Са межлисда квел гьалтна зун.
Зи рикІевай сир квез лугьун:
ТІалабзава патав атун
Квекай зи яр, Къурагъ рушар.

Лагьана квез за рикІин сир,
Вахтни жезва зунни хъфир.
Бес гьикІ хъурай заз зи яр чир,
Къурагъ рушар, Къурагъ рушар?

Йикъар-варцар алатзава,
Зи рикІ кьеняй акъатзава,
Бахтни гьилий аватзава,
Са жаваб це, Къурагъ рушар.

1970 й.

ЗИ ГЪЕД

МичИи цава рапI-рапIзавай
Мус гьатда, гъед, вун зи гъиле?
Аман-минет, жузуз завай,
Гъахънава вун лап зи рикIе.

П р и п е в: Аман, аман, аман чан гъед,
Эслини Керем я хъи чун къвед.

Вилер алаз залум йифел,
Я гъед, за вун гуьзетзава.
Ахварайни лап сив-сивел
За вахъ галаз суьгъбетзава.

Я чан, ваз зун аквазава,
Ашкъиди куз, чилел алай.
Ваз ялвариз, зун къуразва,
Вун хъуьрезва заз къилелай.

Заз аян я: ракъин нур хъиз,
КуькIуьда вун зи утагда.
Иншаллагъ, гъед, агатда вун
Гъуьруь хъиз зав женнет багда.

П р и п е в:

1970 й.

ЯРАН ЙИФЕР

Амач хъуьтГуьн къайни аяз,
Яр атана муштулух гваз.
Гатфар чими шагъвар галаз
Яран йифер мугъман я чаз.

П р и п е в : Я бахтавар, яран йифер,
Къуд пад эквер-гъикъван иер!
Куьн рикЛелай фидан мегер,
Къурбанди хъай, яран йифер?

Я рагъ аклай рагъданд бере,
Вуч секин я дагъни дере?
Варз илифна яйлахд пеле,
Яран йифер масан я чаз.

Гъар яр мугъман хъайи сефер,
Гумрагъ я чи гьалар – кефер.
Цавни ачух, катна цифер,
Чан, гуьлущан, яран йифер!

Ялаврик къвезва дустар,
Гъиле къуна мерви тазар.
Берби ягъиз жедан бизар,
Яран йифер, эхъ, кІан я чаз.

П р и п е в : Йифер, йифер, яран йифер!
Черейрикни вили лифер.
АкІ я хьи зи ярдин кифер
Квез ухшар я, яран йифер!

1975 й.

ХЦИН ФОРМА

Хци форма алукай къуз,
Дидедин лап хана гуьгъуъл.
– Аман, бала, на вуч уна?
АтГумир зи вакайни вил...

П р и п е в: Кетин дагъда хаинди кьей,
Дидед рикел хтана гъуъл.
Хци кIвачел акъвазна тик,
Уьткемдаказ хкажна гьил.

– Бубади чан ганач месик –
Гуьллед кана ам къачагъдин.
Гъавиляй заз милица яз,
Хьун кIанзава хва къучагъдин!

– Мубарак ваз, бубад форма,
Зун гьатна хва ви гъавурда.
– Жеда, диде, зун гъамиша
Гъахъ крарин къаравурда.

П р и п е в:

1976 й.

ГИЯР ШЕГЪЕР

Ни лугьуда, Гияр шегъер
Харапайриз элкъвенава?
Инсанрикай йигарарна,
Ивид селдик эл къенава?

Припев: Гияр шегъер-Къурагъ иер
Тахкурай мад пашмандиз!
Лезги чилин тарихда чи
Зур къалурна на душмандиз!

Иран шагъдин эмирдалди
Лезги шегъер терг хъанани?
Ваъ, ам гавур къажарриз лап
Виле къадай верг хъана хьи!

Ша хъфин, дуст, Къурагъиз чун
Пеле къезил шагъвар акъаз.
Гияр шегъер къилихъ галай
Зи хайи хуър аквада ваз.

Аквада къе Къурагъар ваз,
Цуьквед кӀунчӀ хъиз безетнавай.
Акъвазнава ам жаван яз,
Ярдин темен гуьзетзавай.

Припев:

1978 й.

БИЛБИЛДИЗ

Аман, билбил, минет я ваз,
Са кар теклиф ийин за ваз:
Кьил чӀугуна дидедал зи,
Хуьрйа хабар хкин на заз.

П р и п е в : Лув гана фад алад цавай,
Гьич инжикли жемир закай.
Ракъаривай, варцаривай
Лагъ, диде за жузавай.

Масан, билбил, жемир энгел,
Дидедин вил ала рекьел.
Хъанва лагъ вичихъ цӀигел,
Кагъаз кхьир вахт хъанач заз.

Зун ава лагъ хквез рекье,
Вичин дуьаяр къекъвез рикӀе.
Тамир кӀеве зун и кьиле,
Тади ая, зи чан, билбил.

П р и п е в :

1984 й.

ХЦИН ОРДЕН

Лянет хъайи къанлу дяве,
Авай са хва тунай рекъе.
Акунач ам дидедиз мад,
Сагъ тежер хер туна рикле.

Припев: Яхцур салай хтай орден
Дидед риклин зенгер хъана.
Чи гъалибвал патал ада
Вичин чан гай сенгер хъана.

Диде чина берекат-нур,
Вилер мадни рекъеллама.
Ватандиз хъай къалханни тур,
Азиз къамат рикеллама.

Эзберзава гъар са дуьадал:
– Дявекарар заз таклан я.
Терг хъуй дяве, чаз дуьнядал
Ислягъ, бахтлу уьмуьр клан я!

Припев:

1984 й.

ГЪАЛИБВИЛИН ЮГЪ

Ваз хвашгелди, эй азиз югъ,
Гъикъван вахъ цигел хъана чун!
Дуъз къуд йисуз тIурфанни юргъ,
Харни гуълле сел хъана къваз,
Ажалдин сивел хъана чун!

П р и п е в : Гъалибвилин югъ,
Сагъиб хъайи югъ!
Эркек рухвайрин,
Къегъал вахарин
Еке гъунаррин
Шагъид хъайи югъ!

Маншаллагъ квез, къагъриманар,
Пехъи душман авур кармаш!
Рикел хкин цIун къурбандар
Къисмет хъайи женгер саваш,
Гъалиб йикъаз тахъай тамаш!

Йисар, йисар, физва йисар,
Гъалибвилин ругъ къилеллаз.
Ветеранар, сефил жемир,
Хъухъ гъамиша хъвер сивеллаз,
Ватан хвейи эл рикеллаз!

Гъалибвилин Чехи сувар,
Вун я халкъдин бахтни дамах.
Ветеранар-мягъкем лувар,
Турни къалхан, яру пайдах!

П р и п е в :

1985 й.

СУЛЕЙМАНАЗ

И дуьнядал халкъ хъана вун,
Илгъамдин цIай рикIеваз.
Лезги миллет-са халкъ я вун,
Фена адан кIвенкIеваз.

П р и п е в : Заманаяр гъим хъайитIан,
Вун, Сулейман, амукьда.
Къуьнерал вун ви невейрин
Са кард хъана ацукьда.

«Живедални гел тийидай»
Келимаяр пара я.
«Дустарикай хъел тийидай»
Ви гъурмет чаз багъа я.

Вуч гуьзел я къе СтIалар-
Къуд пад вири мугъманар!
РикIел хкиз ава чIалар,
Ви камални, ви гъунар.

Гомерарни Одиссеяр
Гъатнава са къелемда.
Манияр, ви гъадисаяр
Лув гуз жеда алемда.

П р и п е в :

1993 й.

КЪУРАГЪ АФИЗАТ

Гияр шегърд мягъледа вун
Билбил хътиз хъана рахаз.
Илгъамд туна легъзеда вун,
Мегъямедан кефи тахаз.

П р и п е в : Несилриз на пїир эцигна,
Рагъмет хъурай ваз, Афизат.
За ваз рикїин сир ийида:
Гуьмбет хъурай ваз, Афизат!

«Ухът, гъарай гуж» – лагъанай на, –
«Касдиз тахъай, заз хъайи кар!», –
Кланибуруз ачухнай на
Рекъер-хуьлер, ашкъид раклар.

«Зун туна, яр, на дуьнядал» –
Лугъуз вуна агъузарна.
Зияратда, гъар са дуьадал
Рикїеллай цїай агъузарна.

П р и п е в : Къе вун халкъдин мецел ала,
Ви тївар сурун къванцел ала.
Са экв такур, я Афизат,
Чи рикї, вах, ви ванцел ала.

1993 й.

ШАМИЛ

Шамил-имам, Шамил-иман.
Гъзаватна, къуна къуръан.
Гатана гавураp яман,
Ислам вуна хвена, Шамил.

П р и п е в : Чував чуру, яру чухва,
Катра вилер, лацу чалма.
Имам Шамил-дирибаш хва,
Вун дагъвийрин рикеллама,
Пак исламдин пайдах, Шамил,
Дагъустандин дамах, Шамил!

Мегъамед шейх аль Ярагъи,
Ваз мукъва кас хъана багъри.
Женг чIугуна вуна яргъи.
Мусурман дин хвена, Шамил.

Вине къуна намус, гъейрат,
Сад Аллагъдиз гъиз салават,
Рикел туна михъи ният,
Виляят на хвена, Шамил.

Гъиле гапур, рикел сабур,
Квадарнач на жуван абур.
Гъижрандани, хва такабур,
Шариат на хвена, Шамил!

П р и п е в :

1994 й.

ЭКУЪН ЯРАР

Экуън ярар-ракъин нулар,
Хкаж жезва чилерал.
Бахтар пайиз къекъвезва,
Чан хкиз чи эллерал.

Йикъан гъайбат, дуъз я гъелбет,
Аслу я а ярарлай.
Лезги миллет, адан къисмет –
Гъахъ, адалат крарлай.

– Амукъдач куън, азиз дустар,
Мекъилани гъакІ гишила.
Яд хкведа вирериз гъа:
Къуьлер хъида хвешила.

Экуън ярар, берекат квез,
Гъар са кІвализ илифа!
А ярарай чи жемятдиз
Экуъ йикъар элцифа.

1990 й.

ЦИЙИ СВАС

Къе вун гъуьлуьз атана,
Мубаракрай мекъер, свас!
Ирид хвани руш хъана,
Диде хъурай иер, свас!

Припев: Цийи свас, цийи свас,
Мубаракрай мекъер ваз!
Цийи свас, цийи свас,
Акурай вун хъвер алаз!

Чиж хъиз кIвале датIана,
Вирт кIватIиз вун алахъ, свас!
Хуз хъиз гъуьлуьк кукIана,
Хизандин кьил на яхъ, свас!

Жеч мад валай бахтлу кас,
Акьван тамам яр авай.
Ша ви тариф ийин, свас,
Гъиле гъар са кар авай.

Припев:

1994 й.

КИРИ БУБА

Вун дидеди хана, игит,
Пеле бахтлу зар аваз.
Лезгийризни чир хъана вун
Кири Буба тIвар алаз.

П р и п е в : Кири Буба, Дири Буба,
Къачагъ Буба, Къуччагъ Буба!
Къе ви тариф тийизвай,
Я ви тереф теxуъзвай
Авач лезги са хуър, уба,
Гъейранарна Куъре, Къуба,
Рекьидач вун, Кири Буба.

Инсанвални, намусни, гъахъ
Ви уьмуърдин къанун хъана.
Зулумкарриз-жалатIриз ви
Гъунар, гъайбат къалум хъана.

Шамилаз вун ухшар жедай,
Къуръанни тур хъайи гъиле.
Гъажи Давуд къаншар жедай,
Къисмет хъана къара гуълле.

Дугъридаз вун къалхан хъана,
Игридаз вун душман хъана.
Халкъариз вун масан хъана,
Рекьидач гъич, Кири Буба.

КЪУРАГЪ ВАЦІ

Хуъруьн кІаняй авахъна физ,
Вун акъван квез гумрагъ я, вацІ?
Жемятар на саймиш тийиз,
Валлагъ, гъакъван гунагъ я, вацІ.

Цавун юкъвал ифена рагъ,
Аватзавач марфад стІал.
Ви яд гъакІ физ-вилел жез нагъв,
Беденда зи твазва на тІал.

Багъни бахча цІара яна,
«Яд, яд» – лугъуз къуразава.
Билбилрин сес амач ана,
Вун акваз зун цІуразава.

Халкъди кІватІай пулдихъ къачур
Насос гъайла чаз шад хъана.
«Яд бул жеда, пагъ, Къурагъа» –
Лагъай гафар мад таб хъана.

Гила михъиз хана гуьгъуьл,
Мад саларал хквезмач гъил.
Буна къванни элкъуьра къил
Чи бустанарихъ винел, чан вацІ.

АТІУТІ, ДЕРГЕС

Маргъвар, маргъвар, суван тІулар,
Жейран къекъвей рекъер я.
Гуьне-къуза рехи кІунтІар,
Къацу цІеркІвер векъер я.

П р и п е в : Векъерални чиг аламаз,
Цуькверални рикІ аламаз,
Атирдин ни чикІенамаз,
АтІутІ, дергес, серес дергес!

Къара малар, кІелер-хипер
ЦІинин хъуьтІуьз лап тух жеда.
Машинралди векъин кипер:
Якни гъери артух жеда.

Векъераллай чиг квахъдалди,
Дагъларизни рагъ гъахъдалди,
Пелекайни гъекъ кІвахъдалди
АтІутІ, дергес, чергес дергес!

1992 й.

ВУЧИЗ?

Ви пенжердал аквадай заз
Яру цуъквер, яр.
А цуъкверин сих арадай
Чулав вилер, яр.

Вучиз, вучиз а цуъквер
Заз акъван нуш тир?
Цуъквер хъиз, яру хъуъквер
Гъакъван, яр, хуш тир!

Ичин багъдин къацу тлулал
Вун зав раханай.
Гаф лагъана-цай атана,
Зи рикI на канай.

Вучиз, вучиз а чIавуз
Акъатнай цавуз?
Къил агъузна катнай вун
Зун туна ялгъуз?

А вахтунда чидачир заз,
Багъишламиша!
РикIе маса яр авайди
Югъ-йиф, гъамиша!

Вучиз, вучиз лагъанач,
Ваз яр авайди?
Минет я, лугъумир мад:
Заз яр авайди!

1970 й.

АЗНИФАТ

ЭжъечІайла сегьер-сегьер къецел вун,
Чиг чикІида чи никІера, Азнифат.
Акурлахъди квар къуъневаз варцел вун,
Рагъ куькІуьда чи рикІера, Азнифат.

П р и п е в: Яру цуьквер, къацу багълар
Ви гамунин чешне я.
Зирек тупІар, кваквар, гълар
Ви гьунардин чешме я.

Гамни, гебе, халичани йегьерчи
Хурух вуна, хьурай кІвалер иер чи.
Тух жезвач килигналди вилер чи,
Вуч звар ава ви гьилера, Азнифат?

Ашукъ я чун ви къилихдал, амалдал,
Бахтуни цуьк гъана ваз ви камалдай.
КІвенкІвечи хьун гьар са кІвалах алакьдай,
Дамах я вун чи хуьрера, Азнифат.

1970 й.

МЕГЪРИЖАН

Экуьнахъ фад гъаятда
Кал ацаз вун аквада.
Нур чукГуриз гъар пата
Рагъ хъиз пеле акъада.
Нехирдални булахдал
КІвалени гъакІ кІвалахдал:
– КІвачел къезил, мез ширин, –
Тарифзава, Мегърижан.

Припев: Мегъри чан, Мегъри чан,
Гуьзел цуьк, Мегърижан!

Сад Аллагъди гана ваз
Акьул-камал, иервал.
Заз чидайвал, дуьнядал
Багъа я ваз дидедал.
Ви лайладин ванцелди
Бала физва ахварал.
Цуьквер храз жеда вун
Гамарални рухварал.

Вун къаридин вилер я,
Вун къужадин гъилер я.
Вун галачиз итимдиз
Уьмуьр туькьуьл зегъер я.
Аслан хъиз я вун зирек,
Хзандин мегъкем дестек.
– Гъалал я ваз дидед нек, –
Лугъузва къе, Мегърижан.

1992 й.

МАЙДИН СУВАР АТАНА

Къуьлуьн къацар-тилер гваз,
Билбилрин хуш телер гваз,
Беневшаяр-гуьллер гваз,
Майдин сувар атана.

П р и п е в: Ша азиз Май, гуьзел сувар,
Гатфарин са цуьк я вун.
Шад я вал къе чилер-цавар,
Мани ядай нуькI я вун,
Бегьер гьидай ник я вун.

Чилерин нур къуват яз,
Кьилел хунча-савкъат яз,
Гьилерин зур-такъат яз,
Майдин сувар атана.

Ракьини хуш хьвер ийиз,
Акьваз тийиз звер ийиз,
Цийи мани эзбериз,
Майдин сувар атана.

1987 й.

ЯР – /ГАТФАР/

Чубарукдин лувараллаз
Атана чаз яран сувар.
Какахънава ярни лаз:
«Къуьгъвер гъуьт!»-я, «Яр-гатфар!»

П р и п е в: Яраз яран ялавар
Къуй виринра гур хъурай!
Таза хъчад пичлекар
Вилик ацІай кур хъурай!

Яраз йикъар ачух хъана,
Сувун тІулар къацу жезва.
Чими ракъар артух хъана,
Таран кукІвар лацу жезва.

Бенешаяр хкажна къил,
Вун гуьзетиз шад я, чан Яр.
Багъ-бахчада рахаз билбил,
Лап гуьзел вахт Яр я, гатфар!

1990 й.

ЗАЛЗАЛА

Гатфар кьиле, нянин бере
На эчІяйна, кьєб хьиз, чилер.
Ацадарна мягкем кьеле –
Зи Кьурагьар-Гияр шегьер.

П р и п е в : Агь, залзала, таквар бала,
Сагьдиз на тур са хуьр кьала.
Кьарсурна лап цлар, кьавар,
Азбагьд кьуна чилер-цавар.

Хебни кІел хьиз гьарайдаллаз
Эл чкІана гьяатариз.
Са легьзеда, марфни хар кваз,
Элкьвена хуьр харапІайриз.

Залзала ви гужни гьайбат
Эх жедани инсанривай?
Тахкурай вун вилериз мад,
Халкьар авур Ватандивай!

1966 й.

ХЕНДЕДА ПАБ

Вах: – Азиз стха, салам ваз,
Заз ван хъана, мехъерна.
Мубарак хъуй, бахтлу хъуй,
РикИи, кыли зи хъверна!

Стха: – Эхъ, чан вах, за мехъерна.
Къизил куълег гъилевай
Къахчуна гъа Тамила-
Хендеда са вижевай.

Вах: – Ви гъар са югъ кефиник
Фин мурад я, стха зи.
Жегъил рушар туна вуч
Яшлудал вил хъана ви?

Стха: –Хабар къуртIа, муъгъуъббат,
Адахъ зун гъич ягъадач.
Гъиле гъатна хазина,
За ам гила ахъайдач.

Вах: – Бахтунин гъед хъуй ам ваз,
Хзан хъана, кIанивал!
Валай цIуд сан чIехидаз
ГъикI гуда на чимивал ?

Стха: – Бязибуруз ухшар хъун
КIандач, валлагъ, рикIиз зи.
Къизил, гимиш, якъутар
Вегъена лап гъилиз зи.

Вах : – Вахъ къуразва кард синел,
Къаргъадиз на як гузва.
Шейэрихъни чиркерихъ
На ви намус-ягъ гузва.

Стха : – Хендедадин халуйри
Идайди туш шулугъар,
Далувачир етим яз,
Гана заз и къуллугъар.

Вах : – Сивиз къай фей ихтилат
Ийимир на, ахмакъ яз,
Папан девлет эхир ви
Пеле къада чумахъ яз.

Стха : – «Жигулида» ацукъна,
Курортариз физва чун.
Вад секцидин кІвалера
Бег хъиз ада хуъзва зун.

Вах : – За ваз талгъай мисал хъуй:
Вибур цІамар-цирциер я.
Амукъдайди, стха, ваз
РикІин тІалар-гъиссер я.

Автор : – Са къуз хуъре ван гъатна:
/Ваха лагъайвал хъана/.
Акъахна «Жигулида»,
Масад галаз паб катна.

1992 й.

ДЕЛЛЕКХАНА

– Къилин ч'арар къуьнелай,
Чуруни лап гъапай физ.
Гъиниз я вун, Сейфудин,
Къуьгъурдин хам алай хъиз?

– Къасумхуьрел физва, дуст,
Ава зун гъелек хъана.
Чуруни къил тун патал
Герек я деллекхана.

– Рахуникай дад амач,
Ванер зазни хъанва, дуст.
Зунни къведа вахъ галаз,
Зун валайни канва, дуст.

1988 й.

МУС АКВАДА?

Хуьруьн къене фадлай инихъ
Ихьтин аламат акур туш.
КІвач вегьейтІан вуна гьинихъ
Хурхадин гьайбат акур туш.

КІантІа къуьд хьуй, кІантІа гатфар,
Шегьре рекье палчухд фулар.
Чизмач чаз лугьур гафар,
Ихьтин мусибат акур туш.

Ктад жезва кІвачин къапар,
Гьакимризни я хьи хабар.
Чиле акъаз гьилин капар,
Икъван хажалат акур туш.

Аялди къацІуз кичІела,
Алудзава мад кІвачелай,
Гьич рази авун чпелай –
Ахьтин адалат акур туш.

Даим хурхни къар хьана чаз,
Вирерин ятар хьана чаз.
Мектебдиз фин пар хьана чаз,
Кьурай рехъ мус аквада чаз?

1990 й.

ЛАП БАГЪА ИНСАН

Заз ава баде,
Гуъне хътин рехи.
Баде я виридаз
«Герек тир къари».

Цуд веледиз ада
Уъмуър багъишна.
Къисметди чиниз
Биришар гъана.

Зи бадедин къе
Виш йис хъанава.
Юкъв вегъена лап
Кјул экъиснава.

ЯтІани адан
Сивел ала хъвер.
Гъилерни зирек –
Чанда ама звер.

Хтулриз ада
Чан-рикІ ийизва.
Чандални вичин
Чка ийизва.

Хтуларни къе
Хъанва виш кас.
Хзанда баде чи
Я лап чІехи кас.

Баде-берекат,
Баде-чан, жигер.
Ам авачиз, гьикI
ЖедайтIа, мегер?

Хтулриз чпин
Баде я масан.
Гьилералла ам –
Лап багъа инсан.

Хзанда, кIвале
Ам я ахъа рак.
Бадедин сувар
Хьурай мубарак!

1991 й.

ДИДЕДИН ШАЛ

Цава тѹрфан, живед саврух
Къугъвазава.
Дидед чинай хажалат-гъам
Аквазава.

Чара жезва дидени хва:
Вуч гуж я!
Къакъатун икІ мичІи йифиз
Низ хуш я?

Агъзур хиял, агъзур фикир
РикІе гъатна.
– Сагърай, диде! – лагъана хва
Рекъе гъатна.

– Акъваз, зи хва! – дидед адаз
Минетна.
Акъвазна хва, яб гана лап
Дикъетна.

– Мекъи жеда ваз, азизди,
Ма и шал!
Рехъ яргъал я, тахъуй мекъиз
Вун бейгъал.

Темен гана хци дидед
Гъилериз.
Нагъв хъиткъина хцин ргай
Вилериз.

А цару шал ама дидед
Багъишай.
Аманат яз хуъзва кІвале
Ильичан.

1988 й.

ЖЕГЪИЛ ГЕОЛОГРИН МАРШ

Чун дагълариз жезва хкаж,
ГуьтГуь рекьер ийиз акъаж.
Тик цАрара тазва гелер,
Рагар са-сад ийиз алаж.

П р и п е в : Чирда чна вири сирер:
Дагъдин къатар, дерин вирер.
Ахтармишиз гъар са чка,
Лигим я чи зирек гъилер.

Гъиле каца, къуьне чанта,
Еке къастар ава чанда.
Тебиатдин хъана дустар
Походра чи рикIер кIанда.

Ракъни живе, цурни гимиш
Жагъуриз чун жезва вердиш.
Рагъни, гарни юлдашар яз,
Йигин я чи гъар къан ериш.

1983 й.

ПИОНЕРРИН МАРШ

Лацу чинив ялав къекъвез,
Галат хун гыч рикел текъвез,
Походрани келунра чун
Гъалиб жезва элкъвез-хквез.

П р и п е в : Уьлкве жегьил,
Уьмуьр цийи,
Хушбахтвилин
Вахтар я чи.

«Гъар са чIавуз
Гъазур я чун!»
Мецел алай
Гафар я чи.

Миллионар, миллионар!
Сан-гъисаб туш къе чи къадар.
Илим чириз, зегьмет ширин,
Магьшурзава уьлкведин тIвар.

1973 й.

ША, ИЛИФА

Лацу дуйгуър аваз пеле,
Ша, илифа, мад Цийи йис!
Зардин нехиш храз гъиле,
Ша, къурмиша, чаз шад межлис!

П р и п е в : Ша, илифа, чан Цийи йис,
Гуьзел я чаз вун атай йиф!
Дустар галаз къуьлер ийиз,
Космосдизни ша вун илиф!

Ша, илифа, чайгъунд юкъвай,
Чими ракъин нулар гваз ша.
Рикел хуьх гъа: бахтар авай
Лацу шивцин парар гваз ша.

Ша, илифа, хунча къуна,
Бул няметни къимет аваз.
Хъфида вун мад элкъвена
Тарихдиз чи гъурмет аваз.

1985 й.

ЙИСАР

Секинзава зун,
Саврух къекъвез,
Алатай йисар
РикIел хквез.

П р и п е в : Йисар, йисар,
Бахтлу йисар.
Къиле тухвай
Еке къастар.

РикIел хкин
Абур, дустар.
Гъа сагълугъдай
Хкаж тостар.

РикIел хкин а йис
Гъалибвал гъайи.
Пехъи душмандин
Къулан тар хайи.

РикIел хкин а йис,
Авур ужузар.
Гъар са шей аваз,
Къурмишай базар.

РикIел хкин а йис,
Амачиз дерт-гъам,
Уьмуьр бахтлу яз,
Вилик вегъез кам.

Рикел хкин а йис,
Гым тиртIа, яраб?
Перестройкадин –
Чун авур харапI.

1993 й.

ХЪУЪРЕЗ – ХЪУЪРЕЗ

Къвезва йис, мад цийи йис.
Бахтар пайиз, ша эллериз.
Шезава йис, гьалар жез пис,
Нагъв хъиткъина хал вилериз.

Припев: Вун атана ишез-ишез,
Хъфирай вун хъуърез-хъуърез.
Алемдини, шад бахтлу яз,
Темен гурвал ви ал хъуъхъвез!

Къвезава ам ишез-ишез,
Эвел вахтар рикӀел хквез.
«Къуна за чил капашдал зи,
РикӀни-жигер цӀеп-ципӀел жез...»

Къвезва ам чил михъийиз
Тегъуьндикай, чайгъундикай.
Гафар, крар чеб сад тушир
Къве чин алай азгъундикай.

«– Зун атана ишез-ишез,
Рахкурдани рикӀи-рикӀи нез?
Экуь дуьнья перишан яз,
Харни аяз яна къенез?»

Чаз чизава, чан Цийи йис:
Вун виридан арха, умуд,
Фикирар сад, къастар кӀеви,
Акъалай кап-са кӀеви гъуд!

Вун атана ишез-ишез,
Хъфирай вун хъуърез-хъуърез!

1993 й.

АШУВИ РУШАЗ

– Чубан Къади, фимир Ашаз,
КІани гада ава рушаз.
Гафар-чІалар саднава шаз,
РикІ ТІар жеда, фимир Ашаз!

К ъ а д и : Ашуви руш, женнетдин къуш,
Жегїл-жаван-якъутдин къаш.
Вун рикІелай фидайди туш,
ХъайитІани къудкъад йис яш.

Чубан Къади фена Ашаз,
РикІин мурад чирна рушаз.
Рушни хъана гебе ришаз,
Чубан ярдин суърет аваз.

Чубан Къади яйлахдава,
Бахт къарагъна, булахдава.
Хпен суъруь къвалал алаз,
КІани ярдал дамахзава.

1994 й.

ЗЕМФИРА

Йикъар къвезва, Земфира,
Ракъар къвезва, Земфира.
Халкъар къвезва, Земфира,
Вун мус къведа, Земфира?

П р и п е в : Земфира, чан, Земфира,
Вуна зи чан ифира!
Чирагъ хъиз, чан, женнетдин
Зи рикге экв кифира.

Цийи йисуз вун патал
Женгер тахъуй чилерал.
Рекъер-цилер атІана,
Хкажда вун гъилерал.

Земфира, чан, Земфира,
Ухшар я вун лап сусаз.
Рекъер-хуълер атІана,
Гъазур я вун капал къаз.

1995 й.

ЗАЛУКАР

Хажалатди мад къуна вун, Дагъустан,
ГъикI атана вал къанлуяр, зи Ватан?
Магърумна эл чиликайни цавукай,
Бейхабардиз желед гъатай, залукар.

П р и п е в : Заминар ян, залукар,
Тахсирсуз тахсиркара?
ГъикI хъана квез и залум кар,
Къегъал карта, залукар?

Чеченри секин чилел пакам бере
Есир къуна итимни паб, аял куърпе.
Элична ивияр, кармашна халкъар,
Гуъллейрин цIун сиве гъатай, залукар.

Къизлер шегъер! Гъайиф кайи хуърер-кIвалер,
Инсанар, галамачир кIвачер-гъилер!
Ни фикирнай къилел къведай чIуру крар?
Гунагъсуз яз кIеве гъатай, залукар.

Зигъинсузар! Дяве тежер генералар,
Язух татай янух папар, аялар!
Гъалал рекъел гъалтна баши бузукъар.
Инсафсузрин гъиле гъатай, залукар.

Сабур хуъзва: «Абур, – лугъуз,-ахлакъдин».
Къизилдин къуш, намусдин кар зи халкъди.
«Сабурвал гъалиб жеда ажалдал!»
ГъикI хуъда ам звал атайла къажгъандал?

АЯЗ БУБАДИЗ

Чи уьмуър вуч жив кьай хьана,
Азабарик акатнава?
Цийи йисни фад атана,
Мад жив кьилел аватзава.

П р и п е в : Живни хьурай чаз, аязни,
Аяз буба, чими рагъни.
КІан я шад яз кьугъвазни,
Диде-буба вири сагъни.

Цийи йисуз, Аяз буба,
На чаз чими ракъар гьваш!
Мулдин цуьквер кьуна гьапа,
Хушбахтлу тир йикъар гьваш.

Ша, вилик фин, Араз, Айваз,
Зи гьвечи вах, гуьзел Назназ.
Аяз Буба, Живед Ханум
Къвезва чаз савкъатар гваз.

Аман-минет, Аяз Буба:
Гваз хьайитІа, вав савкъатар,
Гумир на чаз: ая туба,
Яд уьлвкейрин гьа баятар.

КІанда рикІиз Куьре патан
Таза фуни ниси, тагъугъ.
Яру ичер Къуба патан,
Самур вацІун куьтуьм балугъ.

Аяз Буба, къцепатан
Ширинлухар чаз гъарам я.
Сагъ амуьрай гьалал Ватан:
Чи чан-жигер, вири гьам я!

1996 й.

ГЪАЙИФ УЪЛКВЕ

Гъатна тІурфан, цІай дуњњада,
Адалат-дуван амач хьи.
Тир вич ругуд пай дуњњада
Уълкведихъ аман амач хьи.

ЦИийи йисуз, я сад Аллагъ,
Уълкве дардай акъатдатІа?
Уълкведаллай, аман Аллагъ,
Чулав перде алатдатІа?

Гуъзел уълкве харапІ хъана,
Гъайиф чІугваз кузва чун.
Сивевай мез кІараб хъана,
Къара пулдихъ гузва чун.

Уълкве чи вуч бахтавар тир,
Билбил багъдиз ухшар авай?
Яраб акур ам ахвар тир,
Къизил-гиммиш къашар авай?

1996 й.

ЗАЗ КІАНДА КУЪН

Заз кІанда куън, экуън ярар,
Заз кІанда куън, кябед варар,
Заз кІанда куън, вили цавар,
Рагъ илифай калар-сувар!

П р и п е в : Девирар къвез-хъфизава,
Чилни, цавни ифизава.
За Аллагъдиз зикирзава:
Гъахъ-адалат хъун дуънядал!

Варзни, рагъни багъа я заз,
Хъуърез-хъуърез экъечІавай.
Багъа я заз зи уълметни,
А нурарик экечІавай.

Заз кІанда зи дагълар хайи –
Гъам такабур, гъам мишекъат.
Заз дакІанда халкъар кайи
Беглер, ханар, къан-зуъруъгат!

1996 й.

ХУРА ТУНА АТАЙВАЛ

Са гзаф зурба ясти дагълара
Жанавур авай, расна магъара.
Аваз чІуру хиял азгъундин рикІе,
КІанзавай тармариз ислягъ чи уьлкве.

ЧКІанвай девлет ам физвай рекъиз,
Къвазнавай суьруьяр гъарнихъ килигиз.
Перестройкадин тир лап гъа эхир.
Акъатна дагълариз вагъшийрин нехир.

Тепилмиш хъана секин суьруьдал,
Север хъиз, ацІай виртІед куьнуьдал.
Чи ругъвацри абурун кар акуна:
Вагъшийрин тифте цавуз акъудна.

Туьтуьхдалай къуна кІевиз сарарив,
Хура туна дуьз чеб атай варарив.

Къиле фенач жанавурдин фикирар,
Гъалиб жеда гъамиша икІ чи крар.
ЧІалахъ тежербур аватІа нагагъ,
Килиг, тарих тамам шагъид я, валлагъ.

1996 й.

НА КАПІ АВУР БУЛАХРАЛ

Урус пачагъ гуьгъуьн гъатна, гъуьлягъ хъиз,
РикІ сефил яз акъатнай вун Къурагъиз.
Акъадарна лацу балкІанд пурара,
Ферикъатнай Архъул дагъдин тІулара.
Пайгъамбар хъиз, эй, Ярагъви Мегъамед,
Ругуд вацра хвенай вун, лезги уълмет!

П р и п е в : Дамахзава къурагъвийри, Эфенди,
Ви кІвач хкІур яйлахарал, Эфенди,
Темен гана, зикирзава, Эфенди,
Гъилер чуьхвей булахарал, Эфенди.

«Бецер къацІал», на капІ авур пІир ала,
«Эфенд карар», «Эфенд гимре», вир ала.
Къе виридан гъилерава калам ви,
РикІе Аллагъ, сиверава салам ви.
На хкажай чирагъдин экв, эй Мегъамед,
Хкахъич гъич, амай къван лезги уълмет!

Алван-алван цуьк акъатай яйлахда,
Хпер хвенай Архъул дагъдин къужахда.
Терг авунай гъам шейтІан, гъам гъашарат,
Дугъри халкъдиз къалурзавай аламат.
Вирибуруз пак хъана вун, Мегъамед,
Ислам диндин иес авур чи уълмет!

1996 й.

ВЕТЕРАНАР

Ветеранар, хайи чилин пагъливанар!
Куьн элкъвена буьруьнждизни гьулдандиз.
Петросянар, Мегъамедар, Иванар
Уьзуьагъ я, кьил хкажа уздандиз.

Ветеранар, дагъдин картар, къагъриманар!
Куь гьунарар машгъур я къе яргъариз.
Гъайиф экуь, куь хиялар-эрзиманар
Ухшар хъана хару ягъай багълариз.

Вереранар, Ватан хвейи къегъалар!
Алахъа куьн дердер-гъамар къезилриз.
РикIик къамир ажизвилер, ит гъалар,
Гуьзгуь я куьн гележегдин несилриз.

Ветеранар, рикIел хкин чан гайибур,
Багърибурни Гъалибвилин югъ такурбур!
Диде Ватан, Дуьнья масан хъайибур,
Чи къурбандар-чи эркекар такабур!

Ветеранар, экуь гъетер нурлу жеда.
Куь женгера лигим хъанвай гъилер сагърай!
Инанмиш хъухъ, уьлкве мадни гурлу жеда,
Уьмуьрдикай фикирзавай кьилер сагърай!

1966 й.

СЕРГЪЯТЧИ ХВА

Гъуьлуьн кьере, йифен бере,
КӀуьд мертеба кӀвалер еке
Хъиткьинарна зере-зере...
Хцин кьилихъ шезва диде:

– Дарамат ви руг-къум хъана,
Жегъил чандиз зулум хъана.
Гьалалдин мес закъум хъана,
Бейхабардиз, сергъятчи хва.

Жаван аскер, кӀараб таза,
Вилив хуьзвай цийи суса,
Накъварикай ийиз суза,
Чан аламаз сура хъай хва.

Залзалаяр Аллагъд къадар,
Бес и завал нин ятӀа кар?
Мертебаяр къатар-къатар
Винел атай бейниван хва

Азраил хъай фендигар кас,
Къаз туна хьи чав чӀулав яс.
ГъикӀ тухтатда гила ви свас?
Дуьньядихъ вил галамай хва!

Аквзвайди вуч аламат,
Вуч мусибат, вуч къиямат?
Вун женнетда хъуй ферикъат,
Чан Аллагъдин малаик хва!

1997 й.

АЗИЗ ВАРЗ

Сад Аллагъди варцар пайна:
Крар пайна, секин хъана.
Аллагъд къадар, чан Рамазан,
Къисметдай ваз «сив хуън» хъана.

П р и п е в: Азиз я вун, азиз я вун,
Азизбурун варз, Рамазан.
Ви гъар са шартІ тухуз къилиз
Сивер хуънин варз, Рамазан.

Гунагърикай руьгъ миъзавай
Малаикрин варз, Рамазан,
Сад Аллагъдиз зикирзавай
Мусурманрин ферз, Рамазан.

Сив хуъзава, капІ-тІят ийиз,
Къуръанд аят япараваз.
Кесибриз ви сувариз
Закат гъизва гъапараваз.

Авай рикІе ният къени,
Сувабрин варз Рамазандин,
Сивер хуънин сувар я ви,
Ван къвезвани сес азандин?

1997 й.

САИДАН ВИЛЕР

Мурсал ханди Саид вилер акъудна.
Ни лугъуда? Вири таб я! Бес гьикI я?
Низ акуна ашукъд вилер акъудна? -
Адан вилер хура кузвай пак рикI я!

П р и п е в : Саид вилер халкъдиз акур
Мушибатдин гелер хъана.
Саид вилер ханда акъур
Лянет алай хъелер хъана.

Мурсал хандихъ еке къуват, гуж авай:
Ашукъдин рикI са легъзеда акъуддай.
Ашукъдин рикI акъуддай кас вуж авай? -
Хайи чили ашукъ хурув агуднай.

Ашукъд вилер ханарив акъуд жер туш,
Адан вилер чирагъар хъиз халкъзава.
Ашукъдин рикI къанарив къакъуд жер туш,
Адан къуват жуван багъри халкъ язва.

ГЕЛХЕНВИЯР

Гелхенар чаз Шейх Агьмадан,
Мухтаран, гьакI Мегьамедан
Кхьинра «Тифлис» хьана,
Цавун аршда элциф хьана.

Припев: Гехленвияр, Гелхенвияр,
Дагъдин зирек тир лекьенар!
Лекьери хьиз муг авуна,
Саймиш тавур Мурсал ханар!

Шейх Агьмадан пак тир пIирел
Лезгистан кье вири кьвезва.
Эл-адалат, гьахь-берекат,
Куь ужагьрал элкьвезава.

Гьвечи-чIехи шад я куьн кье,
Авай хьиз лап мехьер кIвале.
Артух дердер твамир рикIе,
Бахтлу хьуй лагь хайи уьлкве!

Вирибуру чIугур зегьмет,
Артухзава мални девлет.
Чир хьухь хуьрел ала гьуьрмет,
Дамах ая, гелхенвияр!

1995 й.

МУБАРАКРАЙ ВАЗ, СЕФЕРБЕГ!

Аферин ваз, дагъларин хва,
Дагъдикай багъ ийизва на.
Гъилиз атай сифте орден
Мубаракрай ваз, Сефербег!

Къурагъ дере-къизил дере
Ая вуна, гъатна кIвенкIве.
КIвализ атай сифте орден
Мубаракрай ваз, Сефербег!

Район къуд-пад эквер хъурай,
Къванерални цуьквер хъурай
Хуьруьз атай мад са орден
Мубаракрай ваз, Сефербег!

Дуствал, гъелбет, чи лувар я,
Къе районда шад сувар я.
Инлай къулухъ са цIуд орден
Мад хгурай ваз, Сефербег!

МЕКТЕБ

Агъадихъай экъечІай рагъ,
Циф хуърелай алатайла,
Аквада чаз илимдин дагъ –
Хайи хуъруьн юкъван мектеб.

П р и п е в: Мектеб, мектеб, хайи мектеб,
Мубарак ваз сувар ажеб!
Чирна на чаз гъая-эдеб,
Инсанвални, юкъван мектеб!

И мектебди ви балаяр
КІуквал гъизва лап илимдин.
МуьтІуьгъарна терс къелеяр,
Хайи хуъруьн юкъван мектеб.

И мектебда лигим хъайи
Веледри вал дамахзава.
Эл-жемятдиз илим хъайи
Хайи хуъруьн юкъван мектеб.

И мектебдай лув гайбуру
Магъшурзава къе Лезгистан.
Макан хъана нур гвайбурун
Хайи хуъруьн юкъван мектеб.

1997 й.

ГЪАЙИФ, ГЪАЙИФ

Вад хвани руш са дидеди
Ханачни бес, ханачни?
Ругуд велед са бубади
Хвеначни, бес хвеначни?

П р и п е в: Хана, хвена
Рухварни,
Сусарни.
КІвале-кѣеце
Къавум-къардаш,
Дустарни.

Пашман я зун: зи уьмуърдал
Ацукънава зулумат йиф.
«Ничхирди хьиз самар кІватІиз,
Мугиз тахъай уьмуър гъайиф!»

Килиг, дустар, мугни уна,
Яратмишрин югни уна.
Гъайиф уьмуър булах хъана,
Цуьк ахъаяй яйлах хъана.

Беден цІверекІ-цІверекІ хъана,
Ракъин нурдик акахъзава.
Къеневай рикІ михъиз хана,
Экуьн гъед хьиз хкахъзава.

Припев: Гъайиф, гъайиф,
Уъмуър гъайиф.
Экуьн гъед хъиз
хкахъзавай.
Гъайиф, гъайиф,
Зи рикI гъайиф,
Фири нек хъиз
Алахъзавай!

1997 й.

ЭМИН КЪВЕДА ХИЯЛДИЗ

Эмин я чи рикI алай тIвар мецеллай,
Элкъвенвай лезги халкъдин къегъалдиз.
Акурлахъди гуьлуьшан югъ къецеллай,
Эмин къведа гъар лезгидин хиялдиз.

Припев: Лезгистанда ви ад ава,
Шаирарни чахъ мад ава,
Етим Эмин тек сад ава:
«Шукур хъуй ваз, я сад Аллагъ,
Шаирдиз чи рагъмет хъуй!» – лагъ.

Билбилри нагъма ягъиз дамахдал,
Гъейранвиллиз тIебиатдин булахдал,
Илифайла Къурагъ дагъда яйлахдал,
Эмин къведа гъар са касдин хиялдиз.

Фикирна за: им шаирдин бахт ятIа?
Гатфар бере шаир хайи вахт ятIа?
Лугъудайла: «Ам чи намусд тахт ятIа?» –
Эмин къведа гъар лезгидин хиялдиз.

Экуьн гъед я вун шаиррин арада,
Валай чешне къачузва къе гъар сада.
Тарифдайла багъриддини чарада,
Эмин ава гъар лезгидин хиялда.

ХУТАД ПЕЛЕЛ

Гияр шегъер, «Элкъвей кылер»,
Чафар дагъни Ярагъанд югъв,
Квез икрамиз ава эллер,
Шагъ дагъларихъ элкъуърна юкъв.

П р и п е в : Хута, Хута, масан Хута,
Чи девирдин «Мукал-кГута»!
Газар, картуф аваз гъута,
Жедай чун ви тунал, Хута.

Хутад синяй аквада квез
Лезги хуърер-чи Дагъустан.
Ша, жегъилар, ша Къурагъиз,
Хутани я жуван Ватан.

Хутад тГулар яйлахар я,
Къуд пад къайи булахар я.
Лекъер, къветер, чГурун цегъер
Хутад дагъдин дамахар я.

П р и п е в : Хута, Хута, масан Хута,
Вун галачиз чна вучдай?
Дуьдгъверни фу вугуз гъута,
Четин къара чун хвей Хута.

ХПЕЖ КЪУРБАН

Мецел хъана ви гъамиша:
«Сад Аллагъ, ваз салават хъуй!»
Пайгъамбарар на саймиша,
И дуьнья ваз саламат хъуй!

П р и п е в : Хтана вун, Хпеж Къурбан,
Чи арадиз, туш геж акъван.
Дуьнядикай жегънем хъайи
Къисмет хъуй ваз женнет, Къурбан!

«Я ребби ва расулилагъ!» –
Ви эсеррин лувар хъана.
Къуръан гъиле къурла, валлагъ,
Гъа вахтар ваз сувар хъанай.

Вагъуф буба езне къуна,
Шейх Рамазан рикле туна,
Вун девирдин вине къуна,
Атанва чун ви межлисдиз.

КУКВАЗ БУЛАХ

Цуьквер хьтин рушар гуьзел,
Гимиш кварар кьуна кьуьнел,
Атана кье булахд кьилел,
Булахдин яд вуч ширин я!

П р и п е в : «Девирдин кьван» – Кукваз булах,
Вун туклуьрай чанар сагь хьуй!
А цикай квез хьурай панагь,
Азар-уьзуьр тергдай, яллагь!

Гьамга-гьамга земземдин яд
Мел-межлисда шуьрбет хьурай!
Мугьманри, акур цин дад,
Лезгистанда суьгьбет хьурай!

Гадани руш, ашкьи-гьевес,
И булахдал акваз хьурай!
Чагъан ягъиз, Ражабан сес
«Девирд кьванце» акваз хьурай!

Айиб мийир и булахдай
Клуф эцигна хьваз кланда заз.
Гьар чкада за дамахдай,
Кьвалав гичин гваз кланда заз.

Мубарак квез, Кукваз жемят,
«Умуд» булах-земземдин яд!
Берекатар артух хьуй мад,
Беденар сагь, риклерни шад!

КЪЕПИР

Бине къуна дере Къурагъ,
РикIиз чими хуър я, валлагъ.
Къуд пад чуъллер, никIер мублагъ,
Багъларин макан я, КъепIир.

П р и п е в : Тариф ава къе ви, КъепIир,
Лезгистанда хуър еке тир.
Рухвайриз ви ава къедир,
Магъшур хъайи алимрин пIир.

Айисатни Гъажимурад,
Къисмет тахъай рикIин мурад.
Гъикъван хъанатI къегълар мад,
Эркекрин ватан я, КъепIир.

Дамах я ви халичаяр,
Гебеярни йигъерчияр.
Безетмишиз чи ерияр,
Гамарин макан я, КъепIир.

Ви веледриз диде Ватан –
Хайи хуър я ширин, масан.
Лугъуз: «Хъурай мад авадан!» –
Гуъзелрин девран я, КъепIир.

Акурлахъди экуън сегъер,
Багъни-бахча, ацIай бегъер,
Мани лугъуз, ийиз къуълер,
Гъакъван вун чаз кIан я, КъепIир!

ДАГЪЛАРИН КАРД

Гзаф хъана чи дагълара устадар:
Алимарни, заргарарни шаирар.
Лугъун дустар, Ибрагъимаз чи тостар,
Пагъливан хъай, мецел алаз шиирар.

Дагъларин кард, вун тахъайла, хъурай гъим,
Къурагъай тир лезгидин хва Ибрагъим?
Сад Аллагъдин алаз кълел ви регъим,
Пагъливан хъун-чи халкъдин бахт тушни им?

Диде-буба я ваз акъул гайиди,
Лезгистан я вун инсан яз хвейиди.
Ви гъилер я вал баркалла гъайиди,
Мадни машгъур ая Ватан, Ибрагъим!

« – Мубаракрай и чѐхи тІвар, Ибрагъим!» –
Тебрикзава гъвечИдани чѐхида.
КІанзава чаз вун кард хъана илагъим,
Кард дагъларин дамах тирди чаз чида.

ТІВАР ЭЗБЕРИЗ

Тадиз агакь куьн Киридиз,
Эседан гур межлисдиз.
Лагь Ханбажи къаридиз:
Физва сусан дуьгуьр гъиз.

Дидед чинал стІал ала,
Къилел яедин сун шал ала,
Вилер хцин сусал ала,
Къисмет тахъай. Вуч тІал ала!

Девирар мад къвез-хъфида,
Рагъ цавара куз, ифида.
Жегъил несил вилик фида,
Эседан тІвар эзбериз:

– Салигъов, чи Салигъов,
Дирибаш хва Эседуллагъ!
Душмандин хана кьве лув,
Ви гъунарриз машаллагъ!

ЭСЕДАЗ ЧИ БАРКАЛЛА!

ГъвечИизамаз на ви беден
Лигимарна, Эседуллагъ.
Уьмуьрдин рехъ къуна дуьзен,
Лугъзава: «Ваз баркалла!»

П р и п е в: Ватан хуьнин карда гужлу,
Аслан хъана лезгидин хва.
Ви гьунарриз я чун буржлу,
Эседаз чи баркалла!

Автомат дуьз къуна хурал,
Къирмишна на душман пара.
Фашистрихъ тутур гьич гьал,
Эседаз чи баркалла!

Чир хъанач ваз я кичИ, ажал,
Лайих хъана Игитдин тIвар.
Чапхунчийриз тагай мажал,
Эседаз чи баркалла!

ИШЕН БУЛАХ

Ишен булах, гвачни дамах,
Цурун квар гвай лезги рушак!
Ргаз чилий ахъат хъайла,
На вуч гъевес кутазва чак!

П р и п е в : Штул булах, Ишен булах,
Ша, вал илиф хъжен, булах.
Ви дад акваз атайлахъди
Чи жегъилар шад жен, булах.

Ви булахдай яд хъвана за
Лезгинцеван хъихъ галаз.
Яраб шумуд къегъалдиз на
Илгъам ганатI ви цихъ галаз!

Штулавай Ишен булах,
Кири Бубад йифен булах.
Чанар гайи, Ватан хвейи
Веледарихъ ишей булах.

ГУЪЗЕЛ КЪУРАГЪ

Гъикъван иер аквазва вун,
Хеб чкІана хам дагълариз.
Мехъер кІвал хъиз авазва вун,
Илифна Эл ханд багълариз.

П р и п е в: Къурагъ, Къурагъ, гуъзел Къурагъ,
Аман-иви, арха, панагъ.
Гъикъван рикІиз кІанда, валлагъ,
Диде, буба, стха, Къурагъ.

Къацу дагълар, никІер мублагъ,
Берекатдин хунча, Къурагъ.
Акун хуш я чаз вун гумрагъ,
Ипек пІир хъиз, квачир гунагъ.

Илиф дустар Къурагъиз къе,
Сувар ава хайи хуъре.
Хунча къуна элди гъиле,
Къабулда куън хуъруън къиле.

ША, АЗИЗДИ

Ша, Сефият, зи патав ша, азизди,
Такабурлу квалин цуък хьиз тек я вун.
Регъуь жемир:ви гьар са кам я дуьзди,
Квачир гунагъ, виждан ми хьи пек я вун.

П р и п е в : Ви вилер, руш, зи вилера акбуна:
Зи вилерин ишигъ вуна тухвана.
Ашкъидин цай ви вилера акуна:
Зи рикI къене ялав хъана куькIвена.

Ша, Сефият, зи патав ша, азизди,
Гуърчег я вун махарик квай Пери хьиз.
Шукур Аллагъ, туш хьи вун рикI ажизди,
Гуьзел я вун женнет багъдин Гуьруь хьиз.

Ша, Сефият, зи патав ша, азизди,
Вун такур югъ зулуматдин йиф я заз.
Руьгьер сад яз халкънава чун Халикъди,
Вун галачиз уьмуьр гзаф гъайиф я заз.

Атанач вун: нагъв акъалтна вилел зи,
Ваз гур цуьквер баят хъана гъилел зи.
Бахтсуз къаза гъимир, руш, на кьилел зи,
Ша, Сефият, зи патав ша, азизди.

ЦИЙИ ЙИСАН ТОСТ

Аял чавуз тир пионер,
Гъар са карда хъана пример.
Цава къуна жедай зун нер,
Чуру крар такваз иер.

– «Перестройка», – лугъуз,-зегъер»,
Хъанай закай къанлу киллер.
Чирна инсан рекъир тегъер,
Элкъурна за шумуд кылер.

Пулун гъайбат тушни мегер,
Авурд закай шегъердин мэр!
Зун акурла гъам спикер,
Зурзаз ава, гъамни премьер.

Цийи йисуз гатаз кыл-мет,
За аллагъдиз ида минет.
Гана, гъелбет, ришвет-къимет,
Жедайвалда президент.

Бике жеда зи папакай,
Нуъквер жеда, буба, вакай.
Луклар ида за халкъдикай
Лагъайтлани: «Буба вак хъуй!»

ТЕБРИКАР

Исамудин АГЪМЕДОВАЗ

Ви ч!агъандин сес ала чи хуърерал.
Ви ашкѝи гевес ала чи мехърерал.
Десте-десте жегъилари кѝуълериз,
Сусар кѝвезва чи гъар садан к!валериз.

Ви ч!агъандин мецер сагъррай, Исамудин!
Ч!агъан ядай гъилер сагъррай, Исамудин!

Къурагъ дагълар, Хпежарни, Урсунар,
Къасумахуър, Ст!аларни, Къуйсунар,
Къуба падни, Ахцегъ падни, Ярк!и пад
Ви туп!арин макъамари изва шад.

Сагъррай вун шад мехърерик, Исамудин!
Уъмѝуър хъурай ви экверик, Исамудин!

* * *

Камалдин АГЪМЕДОВАЗ

Аста-аста камар къачуз,
Эдебият п!ир хъана ваз.
Хайи халкъдин къамар къалуз,
Шиир кхъиз чир хъана ваз.

Агъул, лезги халкъари ваз
Нуърет гана, Камалутдин.

Илгъамдиз ви яратмишунра
Къисмет хъана камал ва дин.

Камални хъуй, каламни хъуй,
Мецел ширин саламни хъуй!
ЯхцІурницІуд йис гъалал хъуй,
Дустар сагъ яз ви къвалал хъуй!

Зегъмет чІугу, зи дагъдин лекъ,
Акъатдайвал далудиз гъекъ!

* * *

Ризабала АГЪАБАЛАЕВАЗ

Ризабала, зи кІани дуст,
«Вун накъ вучиз атаначир?»
Пудкъад йисан юбилейдиз тост
Зи сагълугъдай лагъаначир?

* * *

Азиз АЛЕМАЗ

РикІе аваз тарихдин чІал алатай,
Къуллугъзава лезги халкъдиз гъамиша.
Тесниф ийиз мани, шиир зар алай,
Азиз стха, на цуьквер хъиз, чаз багъиша.

* * *

Бикеханум АЛИБЕКОВАДИЗ

СтІал Саяд, Анхил Марин,
Айисатни чи Афизат
Илгъам хъана ваз лап рикІин,
Мажал тежез гъич са сят.

Бикеханум, Бике я вун,
Бикеханум, Ханум я вун.

Берекатлу тике я вун,
Халкъдин фикир фагъум я вун.

Гафарикай царар храз
Багъишзава на гъетериз.
Уьмуьрдикай вун хуш рахаз,
Гъизва шадвал на эллериз.

* * *

Мегъамед ГУЪЛМЕТОВАЗ

Мани лугъуз аваздалди,
Сес дагъларал элкъвезава.
Ви юбилейдиз къужахдалди
Алван-алван цуьквер къвезва.

Билбилдин сес шуьрбет хъана,
Халкъдин патай гъуьрмет хъана,
Виш сан са пай къисмет хъана,
Мадни сагъ хъуй вун, Мегъамед!

* * *

Ибрагъим ГЪУСЕЙНОВАЗ

Пачагълугъар къвез-хъфида,
Пачагъарни хаз-рекьида.
Белки рагъни фад рекьида,
Вун амукъда, дуст, риклера.

Пудкъад йисар, уьмуьр-сувар,
Шад рекьерни, муьквер хъурай!
Машгъур хъана дуьдьядиз тIвар,
Гъар са югъ ви мехъер хъурай!

* * *

Суьлгъуьят ГЪАЖИЕВАДИЗ

Лезгистанда-гуьлуьстанда
Ширин я ви сес, Суьлгъуьят.
Къурагъизни талуьк са чӀал
Лугъудачни, бес, Суьлгъуьят?

* * *

Расим ГЪАЖИЕВАЗ

Расим, вун зи хцин тӀвар я,
Стха хъиз вун заз масан я.
Шагъабасар, Шарвилияр
Мецеллай вун пак инсан я.

* * *

Ражидин ГЪАЙДАРОВАЗ

КӀири Бубад булахдилаь
Я яд хвайи гъажилеглег.
Шад юбилеяр мадни хъуй ви,
Лезги чӀалан къизил куьлег!

* * *

Мердали ЖАЛИЛОВАЗ

Къилин чӀарар бурма-бурма,
Кхъир чӀалар къанси-хурма.
Мерд-Али тӀварни чими,
На лугъуди виртӀед куьнуь!

Гафаралди гъич ви тариф
Жери кар туш, гакъуртӀани.
Мет-метӀеваз акъудна йиф,
Гъиле руьмка вич къуртӀани.

* * *

ЖАМИДИНАЗ

«Къалгъанар» на душманар яз
Малумарна, дергес къуна.
«Шаламда къван» тунач вуна:
Мефтехуъррин нефес къуна.

Ви дергесдин хура гъатна:
Темпел, угъри ва алверчи.
Гуъзчивиликай хкуднач на:
Къанлу, жаду ва фитнечи.

Мадни уях акъваз, дуст, вун
Адалатдин къаравулда.
Буъгътенчийрин авачиз кичІ,
Эцяй перо лап дувулда!

Пудкъад, къудкъад яшар жез ви,
Туъквей хзан, дуъз кІвал хъурай!
Путуларин юкъва аваз,
Илгъамдални ви звал хъурай!

* * *

Кагъриман ИБРАГИМОВАЗ

«Гъажи Давуд», «Лезгистанда»,
Манийрарлди уна дири.
Билбилари зил къазава
Уяхарна алем вири.

Ваз гаф авач, я Къагъриман,
Бес мус жеда вун чаз мугъман?
Халкъдин мурад я эрзиман,
Япара хъун ви манид ван!

Халкъдиз даим къуллугъ ийиз,
Бизар туш вун юкъуз-йифиз.
Гъазур я чун ви патав физ,
Устадвилин тІвар тебрикиз.

* * *

Нариман ИБРАГЪИМОВАЗ

Хпеж деред булахрай на
Ятар хъвана кІамай къван.
Хайи чилин яйлахрай на
КІунчІар гъана, Нариман.

Цуькверикай жуьреба-жуьр
Риваятар хрзава.
Мубаракрай и тІвар гъуьндуьр!
Бажарагъ вахъ авазава.

* * *

Казим КАЗИМОВАЗ

Казим, зи дуст, вун нур хъана
Гъар лезгидин кІвализ атуй!
Илгъамдин цІай лап гур хъана,
Ктабар ви гъилиз атуй!

* * *

Айдунбег КАМИЛОВАЗ

ЯхцІурницІуд йис-эсирдин пай я ви.
ГъакІ Саидан акъул-камал, тай я хъи.
Мел-мехъериз вун эверай гъай я чи,
Ширин я чаз ви авазар, Айдунбег!

* * *

Генерал М. КЪАГЪРИМАНОВАЗ

– Хва хъухъ эркек, Муьгъуьдин,
Халкъдиз герек, имидин! –
Лагъай гафар хвена рикЕл,
Лезгистандин экв, Муьгъуьдин!

Дамах я вун Куьрединни Къубадин,
машгур хъуна Къурагъ, Кири, Дагъустан.
РикЕ аваз хайи Ватан бубадин,
Виниз хкаж тIвар генани, Къагъриман!

Мубарак ваз, ви 60 йис, Муьгъуьдин,
Къати хъурай гъерекат ви ивидин!

* * *

Даниял КЪАЗИЕВАЗ

Хайи дагълар рикЕ аваз,
Хъана вун рахаз, Даниял.
Ширин мани мецел алаз,
Мугъман я вун чаз, Даниял.

Дидедикай къуръан хъана,
Сад Аллагъдиз ви ван хъана,
Лезгийриз фад аян хъана
Ви устадвал, наз, Даниял!

Ви авазар, ви манияр –
Чи халкъдин лап рикIин хиял.
Лезгистанда, къе къаз ви тIвар,
Яб гузава ваз, Даниял.

Салам гана хайи чилиз:
Чи къил хъана мадни виниз.
«Ваз хвашгелди, мугъман азиз!» –
Лугъузва, гъил къаз, Даниял.

* * *

Низами КЪАЗИЕВАЗ

Заз чида на мектеб патал
Зегьметарни чӀугвада.
Инсанвални эдеб патал
РикӀ эцигда тавада.

* * *

Арбен КЪАРДАШАЗ

Ахвар тийиз жезва рехи:
Гафарал чан гъизва на.
Аялар хъиз уна чӀехи,
Абуруз рикӀ-чан изва на.

Маншаллагъ ваз, кьегьал Арбен,
Гъейран я вал Къусар, Дербен!
Вахъ бажарагъ ава кьетӀен,
Жавагъиррин я вун мяден.
Къилел алаз илгъамдин Ген,
Винел-гиммиш, къизил я кьен.
Лайих я ваз Эмин орден,
Сагърай вун, устад Арбен!

Заманаяр дегиш жеда,
Дуьньядал гъахъ-дуван жеда.
Заманайрай къвер несилриз
Арбенан пак сес ван жеда!

* * *

Шихнесир КЪАФЛАНОВАЗ

Миграгъарни Текияр,
Ахцегъарни Гилияр,
СтӀаларни Кирияр
Къуна къужах, Шихнесир.

Вун я эсир, Шихнесир, –
Илгъамдин еке сир!
Гуъзел гафар къур есир,
Ая дамах, Шихнесир!

Меркездани хуърера,
Шагъ дагъларин синера
Лезги халкъдин гълера
Хъана пайдах, Шихнесир!

Гъайиф феи а вахтар,
Эсерарни-къизилд хтар.
Ви веледар-ви бахтар
Къе я даях, Шихнесир.

* * *

Тайиб МЕГЪАМЕДОВАЗ

Хпеж Къурбан гъа дера хайид я,
Дердер-гъамар пара хъана, кайид я.
Илгъамдин пай ваз гъа касди гайид я,
Туклуъра мад цийи гъава, Тайиб, на.

Хпежвийрин дамах я къе Къазихан,
Зуърнедалди гъейран авур дагъ-аран.
«Гъажи Давуд» теснифай хва Къагъриман,
Тайиб вуч я, «Къурагъ дагълар» къур масан?

Тайиб стха! Къе шадвилин ви межлисда
Тмада яз, зун тахъайла гъим хъурай?
РикI ачух яз, беден сагъ яз, гележегда
Вун жегълриз хушбахтвилин ким хъурай!

* * *

Асеф МЕГЪМАНАЗ.

Яшамишрай, Асеф, вун,
Кхъиз мани зар алаз!
Веледрин юкъва хъуй вун,
Уллубуба тІвар алаз!

* * *

Желил МУРАДАЛИЕВАЗ

Заз чизва, дуст, ви рикІни пис
И девирди агажзава.
Ви къелемди уьлгуьчди хъиз
Гъахъсуз девир алажзава.

Кхъихъ, Желил, кхъихъ, стха,
Гъунар ава вахъ илгъамдин.
Ви къелемдиз-мягъкем арха –
Пай гурай пак исламдин!

Къисметдал я вун къаних,
Дегишариз къамат къвез-къвез.
«Мубарак ваз и тІвар лайих!»
Лугъуз шад я, чун рикІ хъуьрез.

* * *

Файзудин НАГЪИЕВАЗ

Ви шиирра гафар ава,
На лугъуди, я ккІалар.
Фейзудиназ вуч гаф ава,
Машгъур хъавур мад СтІалар?

* * *

Профессор М.-Ш. НАЗРАЛИЕВАЗ.

Лув це, алим, алемдиз!
Чи дагъларин куклушар хъиз,
Муьтлуьгъарна илим на ваз,
КІан я чаз ви шикил акун,
Космосдизни илифнаваз!

* * *

Сефербег ГЪАМИДОВАЗ

Ви кІвалахда цІийивилер
Вахъ жедайди инанмиш я.
Гъар са кеспи къуна иер,
Гъуьрмет, къимет къзанмиша.

Фикирар вахъ гзаф ава,
ГъакІ бажарагъ, гъахъ гаф ава.
Ви гъар са кар хъурай лап пек.
Район патал чи, Сефербег!

30.12.1998 - йис

* * *

Абдул НАСРУЛЛАЕВАЗ

Чи кІвалера, чи хуьрера,
ГъакІ Испика, гъакІ Хпуькъа,
ГъакІ Ахцегъа, гъакІ Къурагъа
Ава ви сес чи япара.

«Ви рахунри, келимайри
Экуь изва чи гъар са югъ», –
Лугъузва ветеранри,
Квачиз рикІик гъвелни ажугъ.

Аяларни ваз гъамиша
Хъвер сивеллаз алхишзава:

«Чан сагъ хъуй ви, Абдул дайи,
Ви тIвар мадни хъурай сейли!»

Зунни абурук жезва шерик:
– Къуй, ви кьилел рагъ хъурай!
Хтуларин юкъва зирек,
Виш йисара сагъ хъурай!

* * *

Профессор И.А. ОРУЖЕВАЗ

Къурагъарин юкъни-юкъвай
ЭкъечIна вун мулдин цуьк хъиз.
Дирибаш хва вун гъакI сагърай,
Шарвилидин хци рикI хъиз!

* * *

Госдумадин депутат Фазил АЗИЗОВАЗ

Чатук яд гай гьулдан хътин,
Алпандин цIа лигим хъана.
Къьсайрик квай Султан хътин,
Ам лезги хва Фазил хъана.
Ваз гана сес чна, Фазил!

Чи дагъларин яйлахрай
Хунчадал вирт хкидайла,
Москвада, Госдумадиз
Депутат яз хкядайла,
Ваз гана сес чна, Фазил!

Хайи халкъдин къадир, гъуьрмет –
Чидай хва я вун а къимет!
Хкажнава лап гъуьндуьрдиз,
На халкъ акъуд шад уьмуьрдиз!
Ваз гана сес чна, Фазил!

2.04.1998 й.

Къадир РАМАЗАНОВАЗ

Ви келледа чрай чIалар
РикIера чи акIузава.
Кхьихь, гъайиф къемир чарар,
Къелемди ви атIузава.

Гуьзел шейэр кхьихь, Къадир.
Лезгийриз ви ава къедир.
Ви эсеррал туш чун пехил,
Ава, дуст, ваз гуьрмет-хатир.

Самурдин сес япараваз,
Куьреди къеб эчIяйзава.
Лайхлу тIвар тебрикиз ваз,
Дустари гъил эляйзава.

* * *

САЖИДИНАЗ

Сажидин дуст, хуш я заз ви
Мани, хъуьруьн-зарафат квай.
Хуш я заз ви хзан, ери,
РикIиз чими къамат авай!

* * *

Абдулкъадир САЙДУМОВАЗ

ЭкъечIайла вун сегънедиз
Пашмандини хъуьреда.
Вун авай гъар са мярекат,
Шад межлисдиз элкъведа.

Гурлу я къе и межлисни,
Ачух яз чи гуьгуьлар.
Лагь са-къве гаф, Абдулкъадир,
Гъейранра чи жегьилар.

Куьредани, Къубадани
Тупал я вун къаш авай.
Буба хъуй вун, играми кас,
Вишни къад йис яш авай.

Фундугъбегер, алверчияр,
Тамир на кас шулугъдай.
Ша, хкажин и бокалар
Сайдумован сагъулдай!

* * *

Ражаб ТАГЪИРБЕГОВАЗ

Бине я ви машгъур Цмур,
Шад я къе вал Куьре, Самур.
Фатаховаз я вун абур, –
Лезгистан чи машгъур авур.

Радиодин аскер Ражаб, –
Сиве-хъвер, меце-жаваб.
Ви гафариз, квачир гъич таб,
Гъазур я чун даим гуз яб!

* * *

Пакизат ФАТУЛЛАЕВАДИЗ

Лап рикИвай тебрик авун, –
Гъикъван чандиз нуш я зи.
Цуьквед багъ хъиз ваз уьмуьр хъун,
Пакизат, лап заз хуш я хьи!

* * *

ХАНБИЧЕДИЗ

Эй, лезги руш! Эллериз рикI пайзавай,
Чалар кхьин, девлет я ви, квай миже.
Халкъдин шаир! Гафаралди алем икI падзавай,
Чехи гьуьрмет-зегьмет я ви, Ханбиче!

* * *

Ноябрь ХАНКИШИЕВАЗ

Рехи жезва вун, Ноябрь,
Газетдал чи гьизвай абур.
Экуь хьуй ви вилерин нур,
Лезги халкъдин хва такабур!

* * *

Шагьабутдин ШАБАТОВАЗ

Масан я ваз ви хуьруьнбур,
Чехидалай гьвечИдалди.
Тарифа на Макьар хуьруьн,
Ярхар хьана, рекьидалди.

* * *

Шихзада ЮСУФОВАЗ

Муштулухар на чаз гана,
Лезгинцеван, Гьасанован.
Аферинар на ваз гьана,
Лезги халкъдин патай жуван.

* * *

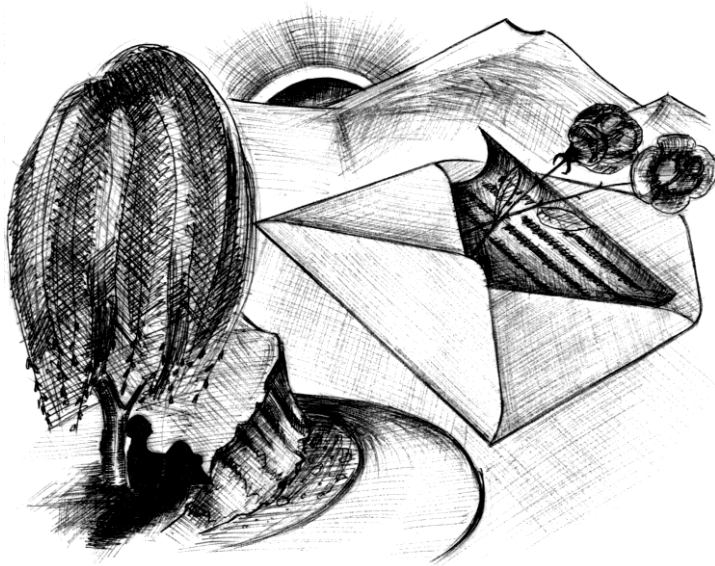
Гьуьсейн РАМАЗАНОВАЗ

Щару дагьдай атай шагьвар,
Яраб, Гьуьсейн, ам гар ятIа?
Кьуд пад вири рушар, сусар,
Яраб сад кван, ви яр ятIа?

Диде тир ви пак Шагъбесен,
Рахун-луйкГуьн ширин мецен.
Рушар-хваяр я ви уьзден,
Юлдашни ваз варз я, Гьуьсейн.

Карни хъана, парни хъана,
РикГиз кГани ярни хъана.
Хуьруьн элдин мецел алай
Афериндин тГварни хъана.

Мубаракрай ваз 60 йис,
Инсан я вун, Гьуьсейн, халис!

ТОСТАР

Къавум Рагимханов НАЖМУДИНАЗ

Гадани свас бахтлу хьурай, шад хьурай!
Фу бул хьурай, эквер хьурай, нур хьурай!
Са хцикай, Нажмудин, ваз къад хьурай!
Къад кІвале къад мехъер хьурай, гур хьурай!

Межлисдин шагъ Гъабибуллагъ дагъ хьурай!
Адан вилик мехъер хунча багъ хьурай!
Ацукънавай вири дустар сагъ хьурай,
Мубаракиз хцин мехъер, къавум, ваз!

* * *

Куьгъне кулак Мусадиз

Къурагъарин хуьруьн юкъвал
Диганва ви кІвалер, Муса.
КІватІ хъхъана аял-куял,
Акурай ваз эквер, Муса!

Гзаф хьурай хтулар квез,
Юкъва аваз вунни къари!
Цуьквер хътин птулар квез,
Эл-жемятдиз герек къвери!

Пайгъамбардин тІвар я Муса,
Гъич гун тийир намус маса.
Бахтлу кас хъуй хуьре вун са,
Мубаракрай кІвалер, Муса!

К'валера мел-мехъер хъана,
Бицекрин шад хъвер хъана,
Шамсудиназ к'ан я, Муса,
Бахтлу рекъер-муькъвер хъана.

* * *

Къавум Бабаев АНДРЕЯЗ

Лигим хъана,
Итим хъана
Хтана хва
Ви Ватандиз.

– Ваз хвашгелди,
Сафагелди,
Андреян хва
Аскер Ариф!

Женнет къушар –
Ава рушар
Дат'ана вахъ
Чугваз гъайиф!

Мехъер хъана,
Демер хъана,
Къисмет хъуй ваз
Варз алай йиф!

Шишер хъана,
Вишер хъана
Къилелни жен
Пак лацу лиф!

* * *

Композитор Абдулмуталибова МАИНАДИЗ.

Мукъва я ваз Къурагъ, КъепИр,
Вили цава гъед, Маина.
Лезгийриз вун хъанва къе пИр,
Мецел гъава-мед, Маина.

* * *

Хтул ПАТИМАТАЗ

ПатИмат, чи ПатИмат,
Ви амалрал я аламат!
Стхайрин вах хъана,
Къизилдин хат хъана,
Бахтунин тахт хъана,
Уъмуър виш йис вахт хъана,
Амукърай вун саламат,
ПатИмат, чи ПатИмат!

* * *

**Сириядин агъали хъанвай къурагъви
алим дишегъли Гъасанова РУМИНАДИЗ**

Лезги чІал ава рикІе,
Вад стхадин вах, Румина.
Агалкъунар илимд рекъе
Гзаф хъурай вахъ, Румина!

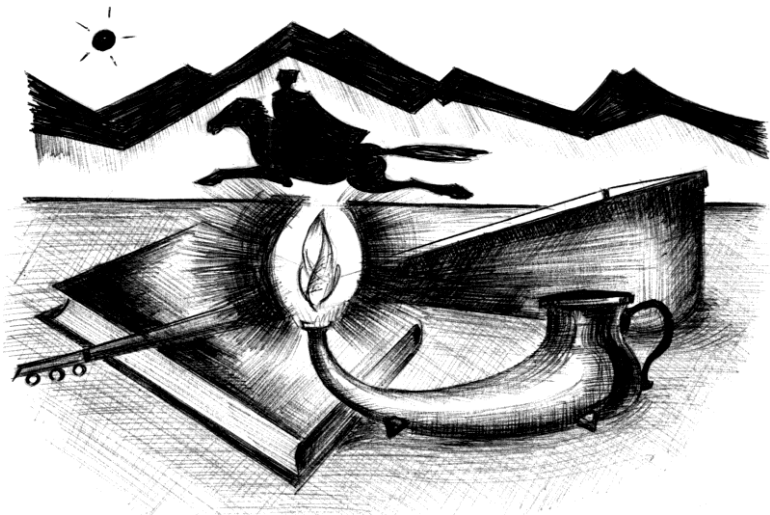
Лезгистанни Арабистан
Ватан хъана ваз, лезги руш.
Ражидинан Унейзатан
Илгъам хъана ваз, гуъзгуъ Руш!

* * *

Подполковник Расим ИСАЕВАЗ

Сувар юкъуз хайи кІвале
Къазва, хваяр, куьн гъилерал.
Мубаракрай ваз чІехи чин,
Гъетер алаз ви къуьнерал!

2-ПАЙ

ИШИГЪ АМА ЦІАРАРА...

*(Ш. Исаеван хсуси архивдай
гъат хъувур шишрар)*

Рагъ авай хъи, дах, ви тІварцІе,
Вахтар фена, хқахъна рагъ.
Ишигъ ама гъар са цІарцІе,
Хқахъмир вун, руьгъдин чирагъ.*

---

* («Шамс» – араб чІалал «Рагъ» лагъбай гаф я)

ЗИ ХАЙИ ХУЪР

«Элкъвей кылер» цуьк акъатай.
Шишер хьтин синер сагърай!
Зи хайи хуър, багъри Къурагъ,
Садрани чаз лугъуз тахъай,
Дериндавай сирер сагърай!

Зи хайи хуър, зи ери хуър,
Бецер кIамни Вилен кIам.
Дагъдин свалар, щегъер сагърай!
Чафар дагъни Киткенин кIам,
Къве Хутадин бегъер сагърай!

Зи хайи хуър, зи рехи хуър,
«Къванцин гурар», «Эфенд карар».
Гъа капI авур вирер сагърай!
РикIел хкиз хъсан ксар,
Абурун пак тир пIирер сагърай!

Зи хайи хуър, зи чIехи хуър,
Ханд дугуна багълар кутур,
Чи бубайрин гъекъер сагърай!
Гъар са велед дуъз рекъе тур
Чи дидейрин рикIер сагърай!

Зи хайи хуър, зи щийи хуър,
Гияр шегъер пеле хъайи.
Душман ягъай сенгер сагърай!
Ватан хуънин йикъе хъайи
Дирибаш хва-аскер сагърай!

Зи хайи хуър, зи къадим хуър,
Мурсал – ханди буъркъуъ авур
Ви Саидан вилер сагърай!
Ашкъи – гъевес экуъ авур
Афизатан гуъллер сагърай!

Зи хайи хуър, зи къени хуър,
Рагъ пелеваз никлел хъайи.
Чи вахарин сегъер сагърай!
Абидатан рикле хъайи
Мани лугъур тегъер сагърай!

Зи хайи хуър, зи бике хуър,
«Мухак дере», «НуькIре булах»,
Анрай къвезвай сесер сагърай!
Зейнал вуч я! Ильгъамд булах. –
Адан чIагъанд мецер сагърай!

Зи хайи хуър, зи еке хуър,
Заргар Гъадис-хуъруьн абур.
Адан къизилд сятер сагърай!
Шагъсена ва Гъажид авур,
Япунжияр, литер сагърай!

Зи хайи хуър, зи гуьзгуь хуър,
Яр-дустунин хатур амай.
Ви устIаррин муькъвер сагърай!
Къве таза цуьк луьгъуьм жезвай
КIвале-кIвале мехъер сагърай!

Зи хайи хуър, зи экуъ хуър,
Ви суварик атанавай
Мугъманарин къуьлер сагърай!
Стхайри ваз тебрикзавай
Чими – чими телер сагърай!

Зи хайи хуър, зи багъри хуър,
Элдиз райж алимар гай.
Чпин экуь кьилер сагърай!
Хуъре таза кьелемар цай
Сефербеган гьилер сагърай!

Зи хайи хуър, зи чан жигер,
Ханарин рикI хъйи меркез,
Ахьтин уьмуър ваз тахкурай!
Кьадайвал тIвар мад ви екез,
Бахтлу девир ваз ахкурай!

Зи хайи хуър, чан зи Къурагъ,
Аман-иви, даях, панагъ.
РикIел хъйи хирер сагърай!
Хкаж жезвай, квачиз гунагъ,
Гележегдин цIирер сагърай!

*1999 йисан 3 июль
(26.05.2005 й. шир цIийи
кьилелай туькIуър хъувуна)*

НАМУСАР ХВЕЙ ДИДЕЯР

Пакаман яр яру хъана алукъда,
Гевгъерар хъиз чиг цуькверал ацукъда,
Ракъинин нур тазаз-тазас галукъда,
Диде я гъа, къуьлуьн никӀер гуьзвайди.

Гъейран я зун тебиатдин сирерал,
Дурнайри хъиз сирнавзавай вирерал,
Регъиматан, Дуриядин вилерал,
Шад уьмуьр чаз, диде я гъа, хуьзвайди.

Рушар физва манидик ван кутуна,
Абур ава муьгъуьббатдин тахтуна,
Диде шад я и бахтлувал акуна,
Лайхлу тир баркалаяр гъизвайди.

Дидеди чан-рикӀ ийизва баладиз,
Яб це адан ширин-секин лайладиз,
И гуьрчеквал герек я чаз, дуьньядиз,
Ви иви я чи дамарриз физвайди.

Абидата, Суьлгъуьята, Айнара
Хуш авазар лагъана квез, дидеяр.
Мадни чӀалар кхьида за квез, гъазур я,
Дар йисара намусар хвей, дидеяр!

ША, ЛЕЗГИЯР!

(мани)

*Чалар Ш. Исаеванбур
Музыка К. Ибрагимован*

Чи дагъларин хур атІана авахъзавай
Самур вацІни, Къурагъ вацІни, Чирагъ вацІ,
Шарвили ваз перишандиз аквазва
Къе лезгийрин къве паднавай рикІин къацІ.

Припев: Ша, лезгияр, ша, багърияр,
Са дидедин веледар.
Дуъзмиш ийиз терс араяр,
Шарвилидин невеяр!

Хвена вуна лезги хуърер,
Гияр шегъер, Ахцегъ шегъер,
Дербент, Къуба, КцІар шегъер,
Шарвили, ви бинеяр!

Припев:

Келед хивяй вун дагълариз килигайла,
Кетин дагъдай эркекар сих экъечІда.
Душмандал на ви хци тур илигайла,
Шалбуз дагъни ви женгерик экечІда.

Припев: Ша, лезгияр, ша, багърияр,
Шарвилидин суварик!
РикІер дегъне, туънт рухваря
Няметар квай суфрайрик!

Дявеяр чаз мад тахкурай
Ви тур сагъ яз чаз амуьрай!
Зуьрнеди хуш ван кутурай,
Лезгистандин чилерик,
Пелазгийрин эвледрихъ!

**СТАЛИНГРАДДИН ЖЕНГИНИН ИШТИРАКЧИ –
СОВЕТРИН СОЮЗДИН ИГИТ АРАЗ АЛИЕВАЗ**

(мани)

Лезгистанда са хуър ава:
Элдиз масан Цилингар.
Хуърел илгъамд кър ала,
Тарихда тур вичин тIвар
Ваз шукур хуй, первердигар.

Припев: Шаир Эмин, Игит Араз –
Цилингарин кьизилгуьлер.
Эмин илгъам рикIе аваз
Ви рухвайри чIугур женгер
РикIелай гьич фидани мегер?

ЦIуругуд сан аваз яшда
Гьатна, Араз, вун савашда.
Душман вуна хупI кармашна,
ТIвар гьатна ви цавун аршда.
Гъалиб йикъяз вун тамашна
Игитрикай сад, хвейи Сталинград.

Волгададни Свирь вацIал
Ви ивидин гелер ала.
80 йисан уьмуьрд къацIал
Ваз тебрикдин телер ала,
Вахъ тамарзлу вилер ама
Игитрикай сад, хвейи Сталинград.

Лекърен ериш, Араз-аяз
Жида хътиз, душманд акъаз.
Тергна гъулягъ, Гъалибвал гваз
Хтана вун, Игит хва яз,
Къизилдин гъед хурал алаз
Игитрикай сад, хвейи Сталинград.

Цилингарни Ивановка,
Урусатни Дагъустан
Ви гъунарри сад авуна.
Шад авуна Лезгистан,
Рекъидач вун, Игит жаван
Игитрикай сад, хвейи Сталинград.

ДЯВЕДИН АЯЛАР

Аялар – чун, таяр – туышер,
Гишин руфун, кьецил кIвачер.
Яру хъана, къаю кьур нер
Эцигдай за дидед метIел.

П р и п е в: Дяведин чун аялар
Гележегдин хиялар:
«Хъсан хъана чи гьалар,
Чунни жеда кьегьалар!»

Диде – векье, вахни – никIе,
Амукьдай зун текдиз кIвале.
Бубад кагъаз кьуна гьиле,
Гуьзетдай за диде кимел.

Садра хтай чаз кагъаздай
Хабар хъана рикI акъваздай:
«Дирибаш хва тир Кавказдай,
Телеф хъана душманд чилел».

Юкьвак канаб еб кутIунна,
Дидеди чун кIевиз кьуна,
Уьмуьрдин дуьз рекье туна,
Намусдин таж алаз кьилел.

II.05.2000 й.

ГЪАЛИБВИЛИН 60 ЙИС

(мани)

Экуьн бере, кьуд пад гуьзел, гатун тав,
Фашистрин кьузгьунри клев авур цав.
Квалер барбатI, какадарна чилни кьав,
Ахварик квай инсанриз кьеб авур чIав.

Припев: Миллионар кьейбурун
Пудкьад йис.
Хендедаяр хьайибурун
Пудкьад йис.
Етимринни язух хьайи
Пудкьад йис.
Несиларни янух хьайи
Пудкьад йис.
Гьахьлувилин, сагьибвилин
Пудкьад йис.
Бахтлувилин Гъалибвилин
Пудкьад йис.

Суварарни, юбилеяр чаз буллах я,
Чехи сувар Гъалибвилин шад югъ я.
Ухшар хкай уьлкве дигай хунчадиз,
Цуькни билбил ашукъ хьхьай бахчадиз.

Припев:

Ватан патал дяве авур кьегьалар,
Квез баркалла, дуьзмиш хъувур чи гьалар!
Пайдахар хъиз хкаж хъана цавариз
Рикел гъизва кьурбанд хъайбур сувариз.

Припев:

Инсаният вуна хвена, ветеран,
Гележег ви хъанач, валлагъ, аваран.
Герек ч'авуз вун халкъ патал дагъ хъана,
Къахлурна чаз дуьнья чими рагъ хъана.

Припев:

25.01.2005 й.

ША, ХПЕЖИЗ

(Хпеж Къурбанан 130 йшсаз)

ГъикI фида, дуст, чун Хпежиз,
Ярар-дустар чеб галачиз?
Къурагъ дагъдин рекъер течиз
Хпеж Къурбан вич амачиз?

Хпеж Къурбан кье кIубан я,
Гъар лезгидиз ам масан я,
Хъфида, дуст, чун Хпежиз,
Ам ашукърин лап макан я.

Гатфарни гад чара хъайла,
Къизмиш жедай, я инид пеш.
Ви мугъманар кIватI хъхъайла,
Къабулиз шад, чан чи Хпеж!

Гъикъван хъанай вун, я Хпеж,
Къеггал тир ви рухвайрихъ шез,
Къурбанакай рахаз тежез,
Къуранай ви сивевай мез.

Къурбан-шаир, Къурбан – жерягъ,
Халкъариз ам хъанай панагъ.
Пуч хъанай хва, квачиз гунагъ,
Женнет жагъуй вичиз, яллагъ!

Буюр, дустар, ша Хпежиз,
Хпеж Къурбан рикIел хкиз!

14. II. 1998 й.

ГЪАЗУР Я ЧУН

РикI хъана тIар, чан зи Ватан,
Атайла вал хаин душман.
«Несилриз чи ягъ, намус тан!»
Гафар хъана ван, Дагъустан.

Чи бубайрин пак аманат:
Веси тир вун хуьн саламат.
Къунши хъайла къачагъ, жаллатI,
Уьмуьр хъана къан, Дагъустан.

А весияр туна рикIел,
Дидейрин дуьа алаз кылел,
Къарагъна эл вири кIвачел,
Сергъят хуьз масан, Дагъустан.

А чалкечир къачагъариз
КIан хъана чун муьтIуьгъариз.
Нуьсрет гана къуччагъариз.
КукIварда душман, Дагъустан.

Душманарин фикир якъин:
Къачагъвалин ягъиз-рекъин.
Абур рекъиз гъар сад вичин
Гуз гъазур я чан, Дагъустан.

21.10.1999 й.

2000 - ЙИС

(мани)

Азиз дустар, кьве агъзур и лагъай йис
Ша тебрикин, къурмишна дем, гур межлис!
Рекъе хутан, риклер гъакъван тар хъай пис,
Душман тергна, гуьгъулар шад хъувур йис!

П р и п е в : Рагъ пелеваз къвезва йис, мубарак!
Экуь вахтар хквезва, ахъай рак!
Ша, илиф, чаз багъа йис, крар-пак,
Къад асирдин буба йис, мубарак!

Ваз хвашгелди, чан кьве агъзур лагъай йис!
Халкъариз вун тахъуй зерре агъур йис!
Чаз къалурмир, къалурмир гуж, я зур йис,
Бахт дуьзмишиз, вахт уьтмишиз гъазур йис!

Агалкъунрин нур чукуриз вилерай,
Акурай чаз мехъер хунча гъилерай!
Берекатар хъичез къизил тилерай
Уьмуьр саз яз, зарламишиз, Цийи йис!

Къве агъзур йис – тарихдин са девир чи,
Яваш, белки, хъсан хъижен эхир чи.
Дуьнья гуьзел, жен ана хуш атир ви,
Бахтар пайиз, хуьх, Цийи йис, хатир чи!

30.12.1999 й.

ВУЧДАЙ КВЕКАЙ ХАЛКЪ АВУНА?

(террористриз лянет яз)

Инсанар яз куьн халкъ хъана,
Ният ч!уру яракъ хъана,
Вучиз, иблис, ахлакъ хъана,
Халикъди куьн халкъ авуна?

Тамаравай вагъшияр яз,
Иви хъвадай, къуншияр яз,
Юкъуз йифиз къучияр яз,
Вучдай квекай халкъ авуна?

Чир хъанач квез пабни аял,
Гапур, тфенг алаз къвалал,
Инсанар яз и дуьньядал
Вучдай квекай халкъ авуна?

Эрчи гъиле къуръан аваз,
Тарашиз мал, акваз-такваз,
Инсан куьне хеб хъиз тук!ваз,
Вучдай квекай халкъ авуна?

Мецел жеда куь Сад Аллагъ,
Халкъ алцурриз, къаз ам панагъ,
Къачуз лянет, къачуз гунагъ,
Вучдай квекай халкъ авуна?

Муьт!уьгъ тахъай я пачагъдиз,
Икрам тийир Сад Аллагъдиз,
Хъун к!ан хъайи шейхни шагъ хъиз,
Вучдай квекай халкъ авуна?

Вишералди ислягь халкъар,
Зуруналди ягъиз ракъар,
Зулукар яз инсанар къар,
Вучдай квекай халкъ авуна?

Жемят куъзиз икI суъзекдай,
Сурун азаб гуз гъелекдай.
Чанар вегъез лап куълегъдай
Вучдай квекай халкъ авуна?

Акъваз акъван жемир дели,
Вилерай куъ хкведа вири,
ЖаллатIар яз хъана сейли,
Вучдай квекай халкъ авуна?

Сад къанлу яз, муъкуъд угъри,
ХъитIкъинариз туш гъич регъуъ,
Къилер атIуз халкъдин дугъри,
Вучдай квекай халкъ авуна?

МичIи йифиз гъуълягь хътиз,
Гъахъна, къанлу, чарад кIвализ,
Къаст авуна инсан рекъиз,
Вучдай квекай халкъ авуна?

Кешкина куън хъаначиртIа,
Дидейри куън ханачиртIа,
Хуралай нек ганачиртIа,
Вучдай квекай халкъ авуна?

Куън жедалди къван хъанайтIа
Инсан къена къан жедачир,
Садазни такIан жедачир,
Вучдай квекай халкъ авуна?

Тарихда, лагь, вуч гел тазва?
Эхъ, ивидин вацI, сел тазва!
Лянет гузвай эл тазва,
Вучдай квекай халкъ авуна?

ЗУЛУМ ХЪАЙИ КАСПИЙСКДИЗ

Гъалибвилин шад сувариз
Халкъ кукIвардай кас жедани?
Шек аялриз, гъакI сусариз
Къаст ийидай кас жедани?

Чандиз хуш яз гатфар гъава,
Рагъ хъуьрезваз вили цава,
Бомба элдин юкьни-юкьва,
Хъиткъинардай кас жедани?

Къизилгуьлер къуна хурал,
Физавайла пак суларал,
Къасаб авун пабни аял,
Къимиш къведай кас жедани?

Десте-десте багъа чанар,
Фашистрлай къахчур къанар,
Агъсакъалар, чеб тир гъунар,
Санал тергдай кас жедани?

И гуьзел югъ кIуьд лагъай май,
Дуьньяд винел акъвазрай цIай,
Эл къирмишдай, ивид къацIай,
Мурдар гъил квай кас жедани?

Я къанлу, ви вуч тир хиял,
Гъакъван такIан жез халкъдин ял?
Къасабхана шегъерд юкъвал
Яратмишдай кас жедани?

Шумуд кІвале йикъни шуван
Туна вуна, пехъи душман!
Акъваз, къвечи, а ви дуван
Аквадай гъахъ касни жеда.

Галатнавай кІвачер гъилер,
Инсанарин ивид вирер,
Ахъзамай аскерд вилер! –
Эхират кай кас жедани?

Кас яни ам? Туш! Я вагъши,
Магъардавай алчах, наши.
Гунагъсуз халкъ къена, хвеши
Жедай хаин кас жедани?

ТІарам яхъ жув вуна, къанлу,
КутГуда ви фура далу!
Лянет авай накъвад пару,
Уьмуър жегънем кас жеда вун!

10.05.2002 й.

УРУСАТ ХУЪХ!

Пуд виш йисуз татаррин
Гъижран къуна, урус на.
Эхир абур кукIварна,
Ракъурна дуъз суруз на.

Полякарни французар,
Туъркверни гъакI шведар,
Мих яна, лап кукIурна,
Бахтлу уна веледар.

Фашистрин тIегъуъндикай
Хвена михъиз дуънья на.
Эхир къилияй «демократри»
Стха халкъар мидяйна.

Декабристар, герценар,
Намус хвейи урусар!
КIур гузва, русвагъзава
Къе бубайрин пак сулар.

Ватан патал женгера
На эркеквал къалурна.
Урусат хуъх, урус стха,
Душманриз къалумна.

Урусат хуъх, урус стха,
Чун гала вахъ далу хъиз.
Чаз чизва: Урусат чаз
Хъайиди я пару хъиз.

АЛАТДАЧ, ХВА, ВУН РИКІЕЛАЙ

Минажидин хва тир уьтквем,
Асландин рикІ авай еке.
Намусдин карч, беден мягъкем,
Чан кърбандна Ватанд рекъе.

П р и п е в: Гъам дидедин, гъам бубадин
РикІин хиял Минажидин,
Са ваханни, пуд стхадин
Арха кьегъгал, Минажидин.

Халкъди гъалал фу тІуьн патал
Атанай, хва, вун ОМОН-диз.
Милицадин алаз партал,
ЭкьечІнай вун, серт майдандиз.

Душмандал терс кърна на цІай,
ВикІегъдаказ женг чІугуна.
Акъуднай лап гъарай-вургъай,
Бандитарин кар акуна.

КичІе тушиз жуьретлу яз,
Авуна, хва, на кьегъгалвал.
Къарамахи, рагъмет хъуй ваз,
Хъана ваз ам эхиратд кІвал.

Чапхунчияр катарна, хва,
Садни, валлагъ, тамукъна,
Халкъдин мецел хъана кард, хва,
Несилариз тІвар амукъна.

Элди хуъзва вун кЕвелей,
(Школадал ала ви тIвар).
Алатдач, хва, вун рикЕлей,
Алач дидед вилел накъвар.

28.01.2003 й.

ГЪАЙИФ РУХВАЯР

(мани)

*Чалар Ш. Исаеванбур
Музыка К. Ибрагимован*

Гъикъван ширин тир хайи дидейриз
Душмандин хуруз феи рухваяр.
Ахкунач хьи мад багъри вилериз
Женгера телеф хъайи рухваяр.

П р и п е в : Гъайиф рухваяр, душман барбатГиз
Дявейра хъайи!
Риклера хуьда куьн, халкъ азадиз
Дидейри хайи!

Вучиз куь къисмет икъван кур хъана?
Вучиз куь женгер икъван гур хъана?
Ватан хуьдай куьн хци тур хъана
Несилриз чи нур хъайи рухваяр.

Ахвар къведани, я Успагьи ваз,
Магъамдали хва мурад рикГемаз,
Капитан Закир, Наврузбег галаз
МичИи сур къисмет хъайи рухваяр?

Йифен бере я, фикирар къалин,
Дидейриз даим карагзава куьн.
Хкажай элдин винизвал къилин,
Лезгийрин намус хвейи рухваяр.

Припев: Гъайф рухвар, душман барбатИз
Дявейра хъайи!
РикIера хуьда куьн, халкъ азадиз
Дидейри хайи!

12.07.2001 й.

АМЕРИКАДИ ВЕГЪЕНА ВИЧ АБУРДАЙ

Килиг садра куьн иердиз Иракдиз,
Ухшар я ам цIун кyuлавай кабабдиз.
Вуч лугьуда Америкад ахлакьдиз,
Яшинда гьич тахьай вичихъ жаваб дуьз?

СССР амач, уьтквемдиз тIуб юзурдай,
«Чка кyuна, ацукь!» – лугьуз, мажбурдай.
Уьлкве авач, хуру кyuна югьурдай,
Америкад вегьена вич абурдай.

Хиросима, Нагасаки бес тахьана,
Дяве ийиз мад Иракдиз атана.
Гитлеран эхир фикирдиз тагьана
Ислягь халкьар гьелекзава датIана.

Бущ! Гьич жери туш, вун дуьньядин агьа,
КапI жерид туш ивид кьацIай ви чухва!
Саддам Гьуьсейн – Ирак халкьдин Игит хва
Гьалиб жеда, ахпа ваз айиб жеда!

15.03.2003 й.

АСКЕРВИЛИЗ ФИЗВАЙ ЯРДИЗ

Гъевеслу яз аскервиллиз
Физвай ярдин чан сагъ хъурай.
Аманат яз гайи яйлух
Армида ваз чирагъ хъурай!

Чарар кхьихъ мукъвал-мукъвал,
Галай чпихъ барутдин ял.
Шикил рахкур на заз, къегъал,
Автоматни къуна хурал.

Зи гъамиша жеда рикъе,
Мурад я хъун, яр вун кIвенкIве.
Диде Ватан яхъ на вине,
Тфенг аваз эрчIи гъиле.

Вахъ низамлу къадам хъурай,
Тапшуругъар тамам хъурай.
Сагъ-саламат хтана, яр,
Вун вафалу заз чам хъурай!

Къин къазва: мягъкем я зун
Намуслу яз гуъзетда вун.
Баркаладин таж алаз, яр,
Акурай заз газетда вун.

2.05.2004 й.

МЕХЪЕР ХЪАНАЧ, ЙИКЪЕР ХЪАНА...

Кьуд пад гуьзел гатун юкьуз
Рагъ алатна, сел акадна.
Сусан шейъэр гъизвай юкьуз
Азраил рекъел акъатна.
Вири элдик шел акатна,
Мехъер хъанач, йикъер хъана...

Сел акадна, эл акъатна:
Свас гъизвай хцин буба,
Хтуларни аваз гъапа,
Гъатайлахъди вацІун юкьва,
Вири элдик шел акатна.
Свас гъизвай наврузбег хва
Ирид мурад амаз хура,
Тав кІвал хъайла мичІи сура,
Вири элдик шел акатна,
Мехъер хъанач, йикъер хъана...

Урсунарин гъвечІи хуъре,
Тракторист Гъамид кІвале
Мехъер хъанач, йикъер хъана...
Хквезвай шад мугъманариз
Вилин накъвар, дердер еке,
Хажалатдин рекъер хъана.
Мехъерзавай дидедиз, шез,
Хизан квахъна, йикъер хъана.
Рекъидалди къене мур жез,
РикІни жигер, лекъер хъана.

Вуч пашман я Урсунар кѣ,
Муъжуъд велед чилик кутур.
Вуч гѣамлу я лугъунар кѣ,
Бейчарайрин кѣлихъ авур!
Перишан я сусан рикІ кѣ,
Несиб тахъай, гуж хъайи руш.
Сабур це, свас, къаст тур рикІе
Жегъил уьмуър пуч жери туш.
Йикъерикай мехъер хъурай,
Урсунар, ви гъар са кІвале!

28.07. 2005 й.

ШИМИХЪУЪР

(мани)

Къурагъ дагълар къужахдава,
Хуърехуърни Кимихуър чи.
Квел лезгийри дамахзава,
Ашанхуърни Шимихуър чи.

П р и п е в : Кусна деред кӀеме авай
Такабурлу хуър, Шимихуър.
Къелед пару сине авай
РикӀиз гъакъван чими я хуър.

ХупӀ гуъзел я ви дереяр,
КъегӀалар хвей, дидейрин хуър.
Игитар хъуй мад дидеяр,
Шад авазрин, мехъеррин хуър.

П р и п е в :

Зуърне ягъиз, ашукъар яз,
Фенай картар ви, ери хуър.
Душман тергна, ахкуна ваз
Рухваяр сагъ ви, Шимихуър!

П р и п е в :

Ажеб гуърчег аквада вун
Гатфар къйлай нур, цӀийи хуър.
Мубарак ваз хуъруън сувар,
Берекатар бул, Шимихуър!

П р и п е в :

ТАБАСАРАН

Табасаран, гуьзел Ватан,
КІанда вун зи рикІиз гьакъван.
Тахьурай ваз са кар такІан,
Жумарт къунши, Табасаран.

Гияр шегьер тарашдайла,
Надир шагьди къачагьди.
Табасаран кармашдайла,
Зур къалурна эл-къучагьди.

Къурагьарин МирчІиярин,
Жуьмя мискІин мягьле я.
И мягьледал табасаранрин,
ТІвар акьалтай вяде я.

Табасаранар-са стхаяр,
Яман юкьуз я архаяр.
ЧІални сад я, кІвални сад я,
Хийир-шийир, тІални сад я.

Лезгистандин са лув я вун,
Берекатдин хунча масан.
Цуьк акьатай са сув я вун,
Аран-бахча, Табасаран!

2003 й.

ЦАХЪАР БУЛАХ

(*мани*)

Чехи хуьре ава ви ад,
Булахрикай тек вун я сад.
«–Эй, баркаван земземдин яд!» –
Тарифзава, Цахъар булах.

Припев: Цахъар булах, хуьруьн дамах,
Къилихъ галаз гуьзел яйлах.
Ви яд хъвайла жезва уях,
Эй бахтавар, Цахъар булах!

Къурагъ хуьре авач вахъ тай,
Акъатзавай дагъдин юкъвай.
Вилен кIамун сивел алай
Къайи булах, Цахъар булах.

Припев:

Къифле-къифле, гъар экуьнихъ,
Гимиш кварар галаз къуьнуьхъ,
Гичинарни къуна гъилик
Илифда вал, Цахъар булах.

Припев:

03.03.1996 й.

САЛАМ, МЕКТЕБ!

Аквaз-аквaз хъфeнa гaд,
Мaд зeнгинин aкъaтнa сeс.
ГъвeчИ дустaр тушни хупI шaд,
Хкaж хъaнa aшкъи-гъeвeс!

Къaдaр-къисмeт ухшaрбур я,
Мектeб, вунa яхъ чи сaлaм.
Ви aлeмдa къaшaр бул я,
Вeгъeзaвaй сифтe къaдaм.

Сaлaм, мектeб, илимдин къeб,
Къилин мeтлeб – чирвaл, эдeб.
Ви сa тIвaр къун, гъaкъвaн aжeб,
РикIиз хуш я, хaйи мектeб!

25.08.2005 й.

ДИЛШАД

(мани)

*Чалар Ш.Исаеванбур.
Музыка Т. Мегъамедован.*

Таму-тара ахъайна цуьк,
Кефи жеда акурла куьк.
Хура авай къизилдин рикI,
Къурагъжуван руш я Дилшад.

Припев: Дилшад, Дилшад,
Вун женнетдин цуьк ятIа?
Дилшад, Дилшад.
Вун къизгъин са рикI ятIа?

Къаш-къаматдин гъед тир Зугъре,
Гуьзел рушан макан Куьре.
Тай авачир гъич са хуьре,
Къурагъжуван руш я Дилшад.

Припев:

Рагъ алай югъ, варз алай йиф,
Вун акурла, цIрада циф.
Уьмуьр тахъуй, яллагъ зайиф,
Къурагъжуван руш ви, Дилшад.

Припев: Дилшад, Дилшад,
Вун женнетдин цуьк ятIа?
Дилшад, Дилшад,
Вун къизгъин са рикI ятIа?

ЭКУЪН СЕГЪЕР

(мани)

КІанда рикІиз экуън сегъер
Зуърнедин сес япа аваз.
КІанда рикІиз хипер, цІегъер
Хам дагъларин гъапа аваз.

П р и п е в : Сегъер, сегъер, экуън сегъер,
КІанда рикІиз чІагъанд мецер
Сегъерар яз, мехъер аваз.
Гъизвай свас, лале гевгъер,
Шамси къемер, таза бегъер,
Сивел мили хъвер алаз.

КІанда рикІиз экуън сегъер,
Лавсандин марф акатайла.
Къчарал чиг алаз иер,
Ракъин нурад аватайла.

П р и п е в :

КІанда рикІиз экуън сегъер,
Лай-лай дидед сиве аваз.
КІанда рикІиз камбард цуъквер
КІани ярдин гъиле аваз.

П р и п е в :

КІанда рикІиз экуън сегъер
Хважамжамди гуъл ийирла.
Лезги руша «Гияр шегъер»
Мани лугъуз къуъл ийирла.

МЕХЪЕР

(мани)

Къе мягъледал мехъер ала,
Ша жегъилар, ша эгълияр.
Рушан сивел хуш хъвер ала,
Са макъам ягъ чаз, Алияр.

Припев: Мехъер я къе, мехъер я,
Аквазвай чаз эквер я,
Енгид кълел цуъквер я,
Шагъдин гъиле шишер я,
Мехъер я, чан, мехъер я,
Къе шад жезвай риклер я.

Свас къезва-куьквей лампа,
Чагъандин сес аваз япа.
Къуьлуьник ква диден-буба
Шабаш-гъута, хунча-гъапа.

Припев:

Къе мехъер я, къуьлер ийин,
Лагъ, гадаяр, баяд ширин.
Къве жегъилдин ифин риклин
Гурлу жезвай югъ тебрикин!

Припев:

Канда риклиз мехъер сегъер
Дустар галаз булахд кълел.
Тамадади къасабна гъер,
Шиш-каббар алаз гълел.

13.04.2002 ѳ.

ЦИЙИ ЙИСАН ДЕМ КЪУРМИШНА

(аялрин мани)

Рагъ атана,
Чил ифена.
Ёлка гъиз зун
Тамуз фена.
Маргъалдикай
Сев хкечІна,
Магъарадай
СикІ экъечІна.
Къурени заз
Далдам яна,
Чакъалдини
Лап ав яна.
Вирибуруз
За эверна.
Ихъгин гафар
ИкІ эзберна:
СикІни, севни,
Къурни къуьгъуьр.
Куьн вири зи
Дустар я.
Ша, чи кІвализ,
Къуьлер ийиз,
Цийи йисан
Сувар я.
Жанавурди
Гуьг саз къуна,
Гъарда вичиз
Са таз къуна.

Хтана чун
Къай-аяздал.
Дустарин, пагъ,
Шад аваздал.
Цийи суфра
АкI дуъзмишна,
Яргъалди лап
Дем къурмишна.

16.01.2003 й.

ЗАЗ КІАНЗАВА

Заз кІанзава, билбил хяна,
вун зал элкьюн.
Заз кІанзава, цуьк хяна
зи гылел атун.
Заз кІанзава, чІиж хяна
ваз вирт гьун.
Заз кІанзава, лекь хяна зун
вал лув гун.
Заз кІан туш, вакай
къефесдавай къуш хьун!

«БИЗНЕСМЕНДИЗ ФИДА, ДИДЕ»

– Чан руш, за вун чубандиз гун,
Чубан ярдиз бахт тушни хьун?

– Чубан кІвале жедайди туш,
Ада гъай як недайди туш.

– Чан руш, за вун шофердиз гун,
Машиндаваз къекъведа вун.

– Машин кІанда, шофер хуш туш,
Шофердиз на гумир ви руш.

– Чан руш, за вун муаллимдиз гун,
Ада пакдиз хуьда лап вун.

– КІандач, диде, адаз финиф,
Муаллимар я кесиб-синиф.

– Чан руш, ша вун духтурдиз гун,
Вири уьмуьр сагъ жеда вун.

– Ваъ, ваъ, диде, духтур кІан туш,
Бахтсуз мийир на жуван руш.

– Чан руш, за вун ашукьдиз гун,
Адан кІвале шад жеда вун.

– Ашукьризни амач кьимет,
Чи арада жедач гьуьрмет.

– Я чан руш, бес за вун низ гун,
Бизнесмендиз фидани вун?

– Эхъ – эхъ, диде, зи рикІ, зи чан,
Бизнесмен заз хьурай кьурбан.

– Меквелди пул ада гъида,
Бизнесмендиз, валлагъ, фида.
– ГъакI лагъ, чан руш, бахтлу хъуй вун,
Бизнесмендиз гуда за вун.

04.01.2001 й.

КЪУРАГЪВИ РУШ РОЗА

Гъар сеферда вун сегънедиз атайла,
Вилер хъуьрез на зи мани лагъайла,
Маралдин суй, седеф сарар къалайла,
Хабар къазва-билбил ятIа, чи Роза!

Припев: Экуьнин тек гъед ятIа вун, лезги руш,
Ширин верцIи мед ятIа вун, лезги руш?
Ваъ, я Роза, вун чи хуьруьн са руш я,
Акбул камал, къизилгуьлдин са къуш я.

Сес ухшар я, куркур хътин гимишдин,
Битмиш хъанвай атир галай емишдин.
Хас тушни ваз къекъуьн катран еришдин,
Къаш къамат хуш къвед ятIа вун, чи Роза?

Рагъни я вун, варзни я вун, гъедни я,
Шекерни я, къенфетни я, медни я.
Туйтуйкъушни, кардни я вун, къведни я,
Къурагърин билбил я вун, чи Роза!

Припев:

16.10.2001 й.

ЛУВ ЦЕ, ЛИФЕР

Вили цава кьугъвазвай лацу лифер,
Лув це тадиз, хабар ая эллериз.
Къе Штула сувар ава, къекъечІ цифер,
Рагъ акурай дарих хъанвай вилериз.

Гъар са хуьруьхъ вичин дамах-даях хъиз,
Чехи-гъвечиI крар жеда, ксар жеда.
Лезгинцевар Лезгистанда пайдах хъиз,
Алмаздин рикI чахмахдин кIусар жеда.

Штулрин ад акъудна Лезгинцева,
Дагъви хци гъейранарна Урусат.
Адан пайдах Умарова кьур цава,
Хуьз гъазур я Штулвияр вири сад.

Лув це, лифер, дагъларилай элячІна,
Умарован тIвар цавара эзбериз.
Фена адан руьгъ бедендай екъечІна,
Бахтар пайиз, багъри халкъдиз эвериз.

Умарова дагъларин тик синерал
Шегъре рекъер, цIйи кIвалер туькIуьрна.
Гила, лифер, ацукъ хъия чилерал,
Гъажидини хуьре эквер куькIуьрна.

Къепирдални консервийрин хъун завод,
Ви зигъиндин бегъер я хьи, Сражидин.
Машинар физ асфальт авай рекъяй худ,
На лугъуди, шегъер я хьи, Сражидин.

Сражидназ Гъажиагъмед, Гелхен Гъажи,
Маякар хъиз рехъ къалурдай дустар тир.
Крар ийиз рикъиз кIани халкъдиз чи,
Къурагъ дере авадан хъун къастар тир.

Лув це, лифер, КIутIуларин гъамамдал,
Умарован тIвар жезва къе мектебдал.
Чилин таж яз къегъал хцин зегъметдал,
«Курахский» ятар хъурай хунчадал.

21.10.1999 й.

ША, ТЕКИДАЛ

(Зи дуст Мердали Жалиловаз бахизава)

Ша, Мердали, зун твах вуна
ТІвар-ван авай Теки хуьруьз.
Хъсан ксар, пак тир тІварар
Чими я чи гъакъван рикІиз.

«Лезги газет» рахкурзавай
Эвер хъийин Шагьмурадаз.
Хуьр рикІелай ракъур тизвай
Яргъи хъурай уьмуьр адаз.

Хелефазни хъфидайла,
Ийин чна рикІин теклиф.
Теки хуьруьз илифдайла
Пак Гъасанал ийин са йиф.

Акваз кІанда Шалбуз дагъ заз
Рагъ экъечІдай пакамаз.
Патав кІанда Къурбанни заз,
Шихнесирни рикІел алаз.

Текид хуьруьн къилихъ галай
Булахдин яд къайид ялда.
А булахдин цин ял галай
Тигъираз пай гайид ялда.

Дагълара пІир Текид хуьруьн
Такурбуруз Шеки я хуьр.
Шейхер-пІирер пара авай
Лезгистандиз экуь я хуьр.

МЕГЪАМЕД, ВУН РИКЕЛ ГЪИДА...

Гъар са гатфар алукуайла,
Къацу либас алукайла,
Булахд квилел ацукъайла,
Мегъемед, вун рикел гъида...

Акурла чаз дуьзен рекъер,
На эцигай мягъкем муькъвер,
Ви клубда хъайла мехъер,
Мегъамед, вун рикел гъида...

Гелхен тир ви «Гвечи Тифлис»,
Къурмиш ийиз гурлу межлис.
Мугъман хъайла чаз Цийи йис,
Мегъамед, вун рикел гъида...

Хуьруьз дустар ви атайла,
Вун ацукъай ким гьалтайла,
Ихтилат-суьгъбет кватайла,
Мегъамед, вун рикел гъида...

Шаиррин дем эверайла,
Рикел илгъамд цай зверайла,
Ви шиирар эзберайла,
Мегъамед, вун рикел гъида...

Гелхен Мухтар, Гелхен Шабан,
Дустар хъанай ваз мегърибан.
Ви багърияр тирла клубан,
Мегъамед, вун рикел гъида...

Ви эсерар чаз акурла,
Чи арада вун такурла,
Пашман яз чи рикІ дакурла
Меѓамед, вун рикІел гьида...

Гъизва чна кье вун рикІел,
Несиларин жеда мецел.
Гуьмбет хъана хуьруьн кьилел,
Меѓамед, вун рикІел гьида...

50-ЙИС

Азиз дустар, яхцӀурни цӀуд йис я кье
Школа куьтягьна, уьмуър кечирмишиз.
Виридаз чаз и югъ межлис я кье
Хьана ам гьакӀ бахтлу йисар багъишиз.

Припев : Гафаралди ви тариф
Авун, валлагъ, четин я.
Чан чи багъри школа,
Вун чаз гьакъван ширин я.

Зур виш йис алатнава а йикъалай
Зигъин-къатӀун гана вуна гьар садаз.
Буба хьанва, диде хьанва кар алай,
Амма, мектеб, вун рикӀева зар алаз.

Припев :

ЯхцӀурни цӀуд йисан и юбилей шад
Тухузва вири юлдашар амачиз.
Рагъмет хьурай, рикӀера сагъ я гьар сад,
Абурун крар вирибуруз ава чиз.

Припев :

12.06.2004 й.

ХЦИН ДУСТАР ХТАЙЛА

Расим, рикIе ви къастар ава,
Дуьнья хуьзвай ялаврикай
Вахъ вафалу дустар ава!
Къе ихътин хуш суфрадихъ
Лугъудай заз тостар ава.

ЦIун ялаврай акъатзавай,
Дуьнья хвена, хуьзвай инсан,
Къегъалриз за икрамзава!
Пак инсанар, рикIиз масан,
Аферин квез, пожарныйар!

ДОЯРКА ГЪУЪРУЪПЕРИ ГЪАМИДОВАЗ

Гъуърипери, кІерецдин хвех,
Нек ацаз вуж агакъда вахъ?
Гъич са касни! Вун я дамах,
НекІедикай авур булах!

Хъухъвазарни, Хутад тІулар,
Алаф кІватІур а ви тупІар.
Къе рикІел къевез а ви крар,
Агаж жемир, Гъуъруъпери!

Халкъ паталди чІугур вафа,
Садрани гъич фидач бада.
Чаз виридаз я вун багъа,
Къурагъви руш, Гъуърипери.

Вахтар къведа, крар фида,
ЦІийи уьмуър серес жеда.
Гъа девирда чи япара
Гъуърипери, ви сес жеда.

ОРДЕН МУБАРАКРАЙ

(Р.И. Гъайдароваз)

«Дувул галачир тар тахъуй,
Тарих авачир халкъ» – лугъуз,
Хъана алим кар тухуз, –
«ЧІал чи хци яракъ» – лугъуз.

Муаллим, вуна чІал хвена,
Халкъди рикІе вун хуьда.
Мез гапурдиз элкъвена,
Дидед чІала чун хуьда.

Алимрин межлисда гур
Ярашугъ я вун шагъ яз хъун.
Мубаракрай, хва такабур,
Хурал орден, вун сагъ яз хъун!

2.02.2000 й.

**КЪУРАГЪРИН РАЙОНДИН
АДМИНИСТРАЦИЯДИН КЪИЛ**

Эмиргамзаев Даираз

Пайгъамбаррини дуьньяда
Чпин жанлу гел тада.
Умудзава уьмуьрда на
Ваз дуьзававай эл тада.

**КЪУРАГЪРИН ХУЪРУЪН АДМИНИСТРАЦИЯДИН
КЪИЛ, ЗИ РИКІ АЛАЙ УЧЕНИК**

Къурбанов Сейфудиназ

Къурагъар чи – Гияр шегъер,
Гъикъван гуьрчег, гъикъван иер,
Женнетдихъни тежер тегъер
Тъуьктуьр жечни вавай мегер.

ГАТФАРИЗ

Галукъайла гатфар гъава,
Марфар къурна цифери.
Варз экъечІна мичІи цава,
Ишигъ гана йифери.

П р и п е в : Луж-луж къушар хквезава,
Луж-луж рушар къекъвезава,
Цуькверихъ чи багълара.
КІунчІ-кІунчІ векьер экъечІзава,
Къунж-къунж цифер къекъечІзава
Рагъ акъурла, дагълара.

Фадлай хъанвай чун вахъ цІигел,
Майдин сувар – гатфар гуьзел!
Хтайлахъди вун чи варцел.
Къил хкажна цуьквери.

Цуьквер атІуз акурла руш,
Гъатна япа авазар хуш,
Лугъуз: «Уьмуьр хъурай квез нуш!», –
Туй къурмишна векъери.

30.04.1998 й.

ИСКЕНДЕР КЪАЗИЕВАН 80 ЙИС

*(Лезгийрин яшлу зари Искендер Къазиев Ватандиз хтун
ва адан 80 йис тамам хъун рикІин сидкъидай мубарак яз)*

Гатана вун жуwandани чарада,
Алахъайла гунагърикай дунья михъиз.
Къе Искендер ава мад чи арада,
Къабул хъуна багъри чили хайи хва хъиз.

Гила къванни ви къилел рагъ алаз хъуй,
Бухтуни чин тагай зари, Искендер.
80 йисан илгъамд булах на хъваз хъуй,
Душмандиз рей тагай зари, Искендер!

АЖУЗВАЛМИР

Эй, виклегъ хва, жезвай аскер,
Югъур хъуй рехъ, вун физвай!
Акурай чаз ислягъ, иер
Мублагъ уьлкве, на хуьзвай!

Гъалибвилин гъунар чIехи,
Аскервиле чешне хъурай!
АтайтIа вал душман пехъи,
Эседан гуж гъиле хъурай!

Эй, игит хва, женгчи къегъал,
Душманд вилик къил агъузмир!
Дидед гайи нек хъуй гъалал,
Аскервиле ажузвалмир!

– Ай, маншаллагъ! – ваз лугъурвал
Къуллугъ ая, асланди хъиз.
Вун хтана, сагъ акурвал,
Темен гуда ярди сивиз!

Госдумадин депутат Фазил АЗИЗОВАЗ

Чатук яд гай гьулдан хьтин,
Алпандин цӀа лигим хьана.
Кьисайрик квай Султан хьтин,
Ам лезги хва Фазил хьана.
Ваз гана сес чна, Фазил!

Чи дагъларин яйлахрай
Хунчадал вирт хкидайла,
Москвада, Госдумадиз
Депутат яз хкядайла,
Ваз гана сес чна, Фазил!

Хайи халкъдин къадир, гьуьрмет –
Чидай хва я вун а кьимет!
Хкажнава лап гьуьндуьрдиз,
На халкъ акъуд шад уьмуьрдиз!
Ваз гана сес чна, Фазил!

2.04.1998 й.

ЦИЙИ ЙИСАН РАДИОПЕРЕДАЧАДИН СА ЧГУК

...Къуй, куь къулара цІай, къулавни туькІвей хзан, кІвалерани экуьвал хьурай! Къуй, рикІера гьамиша миxьи ва ракъини хьиз чими ийидай муьгьуббатдин нур хьурай! Къуй гьар са кІваляй дишегьлидин манидин ширин сес атурай! Им, чир хьухь квез, ислягь ва бахтлу вахт я. Куь суварин бокаларни ислягьвални бахтлувал патал хкажа! Цийи йис мубаракрай!

Цийи йисан бахтар хьурай,
РикІ шад жедай вахтар хьурай,
Чими-чими ракъар хьурай,
Хушбахтвилин йикъар хьурай!

Цийи йисуз эквер хьурай,
Къизилгуьлдин цуьквер хьурай!
Мехъер, межлис, мелер хьурай,
Дустарин шад телер хьурай!

30.12.1997 й.

**ВИЧИН «ЧИНАЛ ГЕЛ» КТАБДАЛ
АМАНАТ ЯЗ КХЪЕЙ ЧІАЛАР**

Расим!

Зи азиз хва! Чинал гъич гел тахъуй!
ХъайитІани, рикІел гъич хер тахъуй!
Заманадал, хуърел са хъен тахъурай!
Вун хзанда, кІвалел цІигел хъел хъурай!

Алукъзавай ЦІийи йис вири патахъай туькІвей, хзанда
бахт, динжвал, берекат авай къени йис хъурай! Къилинди
сагъвал хъурай! Сагъвал вири я!

ЦІийи йисан тост хкажуналди ви дах.

28.12.1994 й.

АБИДАТАЗ

Дурияни, Суьлгьуьжатни, Абидат,
Лезгистандин тарцел алай цуьквер я.
А цуьквериз ийин чна ибадат,
Абур вири чи рикIера эквер я.

Кьадар-кьисмет гьар садан са жуьре я,
Куркурдин мез авай сиве Абидат.
Ви яш, ви баш-лап ял ядай бере я,
Кьуьзуьвал на кьамир хиве, Абидат.

Ви манийри гьейранарна жемьатар,
Суварризни, мехьерризни мелериз.
Эциг жедач ви зегьметдал кьиметар,
Билбилариз я вун чешне, Абидат.

08.09.2005 й.

АРБЕНАЗ КАП ЯЗАВА

Самур вацІай Шагъ дагъдал къван
Арбеназ къе кап ягъзава.
Къуба падни чак кутуна,
Куъре патан халкъарини
Къе Арбеназ кап язава.

Кап ягъзава, «Лезгинкадин»
Далдамдал хутІ кІар илигна.
На лугъуди, Лезгистандин
Къве пад, Арбен, на гилигна.

Кап ягъзава дидейрини,
Хурухъ галай куърпейрини,
Билбилрини, цуъкверини,
Бубайрини, эмейрини.

Ваз вирида кап ягъзава,
Вучиз ятІа чидани ваз?
Дуъз гаф сивел хъун кІан я чаз!
Рагъ яз акун кІан я вун чаз!

4.II.2004 й.

РУЪГЪДИН ЧИРАГЪ

(«Дагъдин булах» газетдин 70 йисаз)

Тек сад я хьи вун чахъ авай,
Къурагъ газет, «Дагъдин булах».
Гъам адалат, гъамни гъахъ гвай,
Чан чи даях, чан чи дамах!

«Дагъдин булах» – акьулд чешме,
Руъгъдин чирагъ, риклин сирдаш.
Несилризни жервал чешне,
Мадни гзаф хъурай ви яш!

«Лезги газет» – члехи стха,
Гъам ви далу, гъам ви арха.
Мягъкем къуна ада яха,
Илгъам гузва, «Дагъдин булах».

«Дагъдин булах», дар вахтара
Экв гузвай гъед ятIа вун?
ТахъайтIа дуъз серт вахтара
Халкъди хъвазвай мед ятIа вун?

«Дагъдин булах», заз акI я хьи,
Халкъдин акьул, мез я вун.
Даим сагърай, багъри газет,
Эл уяхдай сес я вун.

«Дагъдин булах», гагъ терс я вун,
Гахълу мизан терез хъиз.
«Дагъдин булах», серес я вун,
Бедендиз чи нефес хъиз.

Даим сагърай, «Дагъдин булах»,
Халкъ кІубан я, вун хъваз булах.
Зазни кІан я, гъамга яд хъваз,
КІуф эцигна, гъа ви къвалахъ.

6.12.2001 ѝ.

ЯШАМИШРАЙ «ЛЕЗГИ ГАЗЕТ»

(мани)

Къифле-къифле дурнайри хъиз,
Гузва на лув, «Лезги газет».
Илифзава гъар са кІвализ,
Аваз гъурмет, назни лезет.
Даим хъана ваз и адет,
«ЦІийи дуьнья» – лезги газет.

Припев: Ша, чан газет, «Лезги газет»,
Фикирар чи извай безет.
Мубарак ваз 80 йис яш,
Лезгийрин тур, лезгийрин баш!
Алай винел кымет, гъурмет,
Чан чи девлет, «Лезги газет».

Килигайла тек сад я къван
Вун чахъ авай, «Лезги газет».
Ви еришдиз шад я гъакъван,
Гъахъвал кІани, писвал такІан.
Адалат хуьн хъана хесет,
«Соцрехъ» хъайи «Лезги газет».

Лув це, газет, жемир яваш,
Зегьметдин кІаш, якъут я къаш!
ЯхцІур йис заз хъана юлдаш,
Чирна дустни душман, саваш.
Ачухна рехъ, майдан газет,
На «Коммунист», масан газет.

Заз кІанда зи хайи газет
Гъар лезгидин гъиле акун!
Къуд пад вичи ийиз гуъзет,
Рагъ хъиз пеле, виле акъун!
Вун мадни хъуй вине, газет,
КІелиз серес, «Лезги газет».

П р и п е в : Ша, чан газет, «Лезги газет»,
Мубарак ваз сувар безет.
Вун тебрикиз лезги миллет
Къвазнава фад ийиз гуъзет.
ТІямлу нямет, ширин суъгъбет,
Яшамишрай «Лезги газет».

23.12.1999 й.

САЖИДИНАН 65 ЙИС

Темпел такІан, зарафат кІан устІар яз,
Шаир я вун цуьквед багъда билбил хъиз.
Везин зериф, нагъма назик устад яз,
Фикирарни дерин я ви са гъуъл хъиз.

П р и п е в : Мецел ала вун, Сажидин
Гъам къардашдин, гъам бажидин.
Мубаракрай и шад межлис,
Къисмет хъхъуй мад 60 йис!

«Жедайлахъди ша кеф чІугван, Шамсудин», –
Лугъуз ада Къурагъ дагълар райжна.
Сулейманни, Мусаибни, Фейзудин
Рикле аваз кхъизава Сажидна.

П р и п е в : Чаз кІанзава буба хъана,
Хзанд кылел сагъ, Сажидин!
Къизилдин къаш-къуба хъана,
Чилин винел рагъ, Сажидин!

1.05.1998 й.

ДУРИЯ ВАХАЗ

Гъил ахъа яз, рикI михъи яз,
Вун дуьньядиз атана.
Сивел ширин мани алаз,
Руьгъ ашкъидив ацIана.

Аквазва тик живер авай,
Къакъан дагълар цуьквер авай,
Рушни гада мехъер авай,
Ви манийрай чаз, Дурия.

Къубадани Куьредани
Шад межлисар, мелер хъурай!
Дурияди мани лугъуз,
Лезгистанда демер хъурай!

Дуьнья амай къван гагда ви
Куркурдин сес япа хъурай!
Къизилгуьлер Аллагъди ви
Къунжа-къунжа гъапа турай!

ЗИ СТХА МАГЪАМАДАЛИДИЗ

Магъамадали, зи рикӀин дуст,
Ваз хажалат бул хъана.
Ви гъвечӀи руш Мильварадин
Уьмуьр кӀан я гуьл хъана.

Магъамадали, ТӀухшарбуран,
Аял вахтар тухвай майдан.
КӀанда заз, дуст, бахтлу хзан
Гележегда хъхьун хъсан.

28.12.99 й.

НАЗИМ ДУХТУРДИЗ

Инсанарин ава жуьре:
Кисна, лагъай кар ийидай,
Шекер мез хъиз авай сиве,
Гъич садан рикI тIар тийидай.

Гъа жуьре я, Назим духтур,
Вири элдиз лазим духтур.

ГъвечIи чирагъди чIехи ужагъдиз,
Уъмуър амай къван гуда вичин экв.
Аквада чаз ви чинай уъзягъдиз
Лезги пагъливан Шарвилидин эрк.

Мубаракрай юбилей, духтур!
Шалбуз дагъдин пIир я, духтур!

2006-йисан 15-апрель.

ЗИ ХТУЛ МУСАДИЗ

Чи рикІ алай хтул Муса,
Чаз виридаз я вун багъа.
Пайгъамбардин тІвар я Муса,
Вун гъа тІварціиз хъурай мукъва!

Муса, Муса, мехъер хъурай,
Гъар са кІвализ рекъер хъурай!
Къавумариз муькъвер хъурай!
Вун абуруз иер хъурай!

Муса, ваз и мехъер хъана,
Куь рикІера эквер хъана,
ЦІийи йисуз чаз акурай:
Пабни гъуьл яз, цуьквер хъана
РикІин ашкъид сирер хъана,
Хушбахт уьмуьр ваз акурай!

28.12.1999 й.

ДИДЕ-КЪУРЪАН

(Назлухан халадин гьуьрметдиз)

Саламарни салаватар алаз мецел, –
Шад девирдин экв хтана вилериз.
Куркурар хьиз хтулар къугъваз метел,
Темен гузвай абуру ви гьилериз.

Духтурар ви мецел хъана,
Максимал гьил алтадиз.
Сад Аллагъ ви рикел хъана,
Куьмек патал гададиз...

...Шумуд йисар къвез алатда,
И девирар амуькда.
Халкъдин сивай ви балайрихъ,
Диде, ви дуьа галуькда.

24.03.1994 й.

НАЖМУДИНАН 60-ЙИСАН ЮБИЛЕЙ ТЕБРИК ЯЗ

И шад юбилей – вун хайи югъ
Ваз мубарак хъуй, Нажмудин!
Уллу буба вун хъайи югъ,
Акун къисмет хъуй, Нажмудин!

Дагъларал чи вун ашукъ я,
Ви рикӀни гъакӀ чаз ачух я.
Ярар-дустар ви артух я,
Гъуърметарни ваз, Нажмудин.

Зегъметдалди са къас фу тӀуър,
Къазанмишай гъуърмет-хатир,
Мадни яргъи хъурай уьмуър,
Къилел алаз рагъ, Нажмудин!

13.02.1999 й.

АЯЛРИН ДИДЕ

25 салай алатна ви,
Аялриз рикI-жигер гуз,
ТIвар эллериз акъатна ви
Акьул-камал бегьер гуз.

– Суьрия бах! – аваз сиве, –
Эверзава: – Суьруь диде!
– Лагь, чан бахдин, лагь чан бике, –
Гьазур я квез, Суьруь диде!

Суьрия вун, бахчад бине,
Ви кIвалахда ава кIвенкIве.
Маншалла ваз, мад хьухь вине,
Аялрин рикI алай диде!

ЦИЙИ СУСАЗ

ХъуьтIуьн цикIиз живер авай
Вун дидеди хана, чан свас.
Сарубугъдад къуьлуьв ацIай
Бахтлу уьмуьр хъана, чан свас.

Тарцел алай емишар хъиз,
Веледар бул хизан хъуй, свас!
Лагъай къуллугъ битмишариз,
Апай, къари масан хъуй, свас!

Дуьнья гуьрчег, уьмуьр гуьзел,
Гатфар хътин алаз либас,
Гатфарар мад хъуй ви кылел,
Чан зи хцин – Расиман свас!

ХТУЛ ТИМУРАЗ МЕХЪЕР МУБАРАК ЯЗ!

Лугъузва за къе и гаф
Къве жегъилдин сагълугъдай.
Шишер ягъа, ашпаз, гзаф
Куьк гъерен лап ютурдай!

Балаяр куь къелемди
Бул емишар гъурай квез!
Халикъдини алемдин
Еке бахтар гурай квез!

Куь квалера жедайбур
Мехъерарни мелер хъуй!
Дустар галаз недайбур
Гъилихъ хвейи келер хъуй!

Мурад я квез гзаф хъун
Хтуларни птулар.
Мехъер квез мубарак хъуй,
Дериндиз физ дувулар!

Фад, устаррив ягъиз тур
Са макъам къуьл ийидай.
Цийи свасни хтул кутур,
Виридан руьгъ гуьл идай.

27.04.2006 й.

АЙ, АМАН, ПАБ!

(Зарафатдин мани)

Я чан гуьзел, хаму жейран,
Ви дерт за икI гьикъван чIугван?
Ша, гила къван, зун хьухъ ваз кIан,
Заз йифен ахвар авач хьи.

Припев : Ай, аман, паб,
Чан, масан, паб!
Гумир на заз
Икъван азаб!
Паб яни вун,
Чан вили лиф.
Чилел (э)цигиз
Я вун гьайиф!

Я паб, зи сир лугьун за ваз,
Зи чан-жигер ава къураз,
Валлагъ, Суна, эсиллагъ заз
Валай гьейри яр авач хьи!

Припев :

Эрзиман я ваз зи ван хьун,
Вазни гьакъван зунни кIан хьун.
Чахъни тукIвей са хзан хьун-
Идлай хьсан кар авач хьи!

Припев :

03.10.1993 й.

ЗАЗ КІАН Я КУЪН ТУЪКІВЕНА!

Заз кІан я куън туъкІвена:
Къирини зи, сусар чи.
Гъиз гъазур я савкъатар,
Мубаракиз сувар куъ!

Заз кІан куън гъамиша
Сивел, шад яз, хъвер алаз.
Заз кІан я зи хтулар
Вири жуван метІел къаз!

7.03.1997 й.

МУСЛИМАТАЗ

Ви веледрин зар алай
Дамах я вун, Муслимат.
Берекатдин чар алай
Къаймах я вун, Муслимат.

Къе вун хайи сувар я,
60 – йисар мад хъурай!
Вун чи мягъкем лувар я,
Уъмуър мадни шад хъурай!

20-сентябрь 1999 й.

АВАЙ СА РУШ, ЖАМИЯТ!

РикIера чи сувар ава,
Ашкъидин жуьт лувар ава,
Шагъ дагълара шавгъар ава,
Авайвиляй кIвале вун,
Авай са руш, Жамият!

Гатфар гъахъна цуьквер галаз,
Варз илифна гъетер галаз,
Хъвазава чай шекер галаз,
Авайвиляй кIвале вун,
Авай са руш, Жамият!

Илим чириз, низам чириз
Вилик вегъез къадам чириз,
Вафалу яз элдиз, хуьруьз
Мектебда ава кIвале хъиз,
Ви мурадар фирай кылиз,
Авай са руш, Жамият!

ХТУЛ ГЪАСАНАН 5 ЙИС!

Хъсан касдин тІвар я Гъасан,
Хъурай, яллагъ, вунни масан!
Дуьньядал ви йисар я вад,
Хъхъурай, лагъ, са вишни вад!

«Гъасан гуьрчег, Гъасан гуьзел –
Гада лугъуз», – къазва метІел.
Итим хъана кІвалин – йикъан,
ТІвар хъурай ви халкъдин мецел!

23.03.2005 й.

КЪАВУМ ХЕЛЕФАЗ

Хелеф стха, вун ви веледриз масан я,
Вун квилел алаз хзандин гьал хьсан я.
Пудкъанни цГуд йис тебрикзава чна ваз
Амай уьмуьр хьурай гуьзел хунча ваз!

УМА СУСВАЗ

Йисар, йисар, бахтлу йисар,
Хьурай чи свас Ума вахъ
Хтуларин баде хьурай,
Иесини галаз къвалахъ!

29.06.1997 й.

НАМИКАН 40 ЙИСАН ЮБИЛЕЙДИЗ

Куьн азиз я куь дидейриз –
Хуралай квез нек гайи.
Куьн багъа я куь бубайриз –
Намус, гъейрат, эдеб хвейи.

И дуьньядал бубадиз хва,
Рушни ширин хъаначиртIа,
Дидедини вичин лайла
Веледариз яначиртIа,
Бес гъикI жедай эхир, инсан?

Сад Аллагъди дуьнья халкъна:
«Куьн инсанар хъух!» – лагъана.
Дидедини кап алтадна:
«Бала вуна хуьх!» – лагъана.

Къе межлис я чи Намикан,
ЯхцIур йисан яшараваз.
Мад жеда, хва, яхцIур йисар,
Уьмуьр къизил къашараваз.

Уьмуьр хъурай гуьлуьстан багъ,
Гъа багъдани беден яз сагъ!
Вили цава кылеллаз рагъ,
Мубаракрай юбилей, Намик!

18 февраль 2001 й.

РАСИМАН 35 ЙИСАН ЮБИЛЕЙДИЗ

Я эвел туш, я туш эхир,
Къизилдин лап юкъ я, Расим.
Подполковник чин туш эхир,
Генерал вун хьун я, Расим.

Генералар мад хъжеда
Амукъдайди тIвар я, Расим.
Йисар, йисар мад хъжеда,
Аквадайди кар я, Расим.

ТIварни хьурай, карни хьурай,
Уьмуьрда ракъарни хьурай!
Ваз шад хуш йикъарни хьурай,
Чи арада аваз, Расим!

18 февраль 2001 й.

МУБАРАКРАЙ, ХИДИРНАБИ!

Хидирнаби, вун я зи хтул,
Зунни я ви хайи халу.
Кефияр зи авачтани,
Мехъер хъана ви лап гурлу.

Хидирнаби, вун гъвечи велед,
Гъанвай свас – экуьнин гъед.
Мехъерни свас мубаракрай,
Бахтлу хъурай, ялагъ, куьн къвед!

И члал хъурай халуд патай
Ваз мехъерин багъа савкъат!
Уьмуьрлухда свасни галаз
И члал хуьдай гуй ваз къуват!

17.09.2006 й.

Куьтягъ тавунвай эхиримжи шиирар...

НИ ЛУГЪУДА: РЕКЪИДА!

Экуь дуьнья мичИи жеда
Цуькни эхир шуьткъуьда,
Чи уьмуьрни пичИи жеда,
Чунни са къуз рекъида.

Яраб, Гъамид, чун рекъида,
Чи уьмуьрни шуьткъуьда?!
Ваъ, халкъдихъ чан кайи кас
Ни лугъуда: рекъида!

ЗИ ГЪЕТЕР-РУХВАЯР

Зи вад хва – зи гъетер,
Рагъ хъана чилерал.
ЖедатIа яраб заз
Малаикар къуьнерал?

Припев: Зи далу-даяхар
Куьн я, рухваяр!
Берекат – булахар
Куьн я, рухваяр! ...

БАРКАЛЛА ВАЗ, МУСЛИМАТ!

Маизатан муьхчин пуна эцигна кІвал,
Вакай хъана фяле, куьмек, Муслимат!
Къваларикай тукІуьрна за бахчани сал,
Вакай хъана кІвалин дестек, Муслимат!

КІвал эцигна бахчани галаз,
Ви берекат яз, Муслимат!
Вад хвани са руш гана на заз,
Баркалла ваз, Муслимат!

Хваяр гана, са руш гана.
Берекат хъуй ви гъапал!
Яраб цуьквер къуна хурал
Къведач жал вун, яр, зи сурал? ...

Редактордин патай са алава

Эхъ, дугъриданни Ш. Исаеван уьмуьрдин юлдаш Муслимат вафалу, намуслу, халис дагъви дишегъли я. Ам далудихъ дагъ хъиз тахъанайтІа автордивай бажагъат еке хзандин кьилни къуна, гьукуматдин жавабдар къуллугъарни тамамарна, акІ бегъерлудаз яратмишунрин никІе кІвалах жедай.

Ваз икрам авуналди, бах, ви веледрин патай агъадихъ галай шиир багъишзава ва ам ви кайванидин шииррик кухтазва.

Аллагъди чаз гана вун, бах!
Балаяр ваз вири сад я, ширин я.
Вун кьилел хъун тушни бес бахт,
Дердер ама лугъуз тежез, дерин я.

Мутуьгъ хъанач цаюз, вацгуз,
Дурум гана турдин синел,
Къеневай рикI, жигерни гуз,
Хизан ялна шегъре рекъел.

Ничхирди хъиз лув гуз винел
Акьулдна вад хвани са руш.
Яргъа аваз, я вахъ цIигел,
Вахкуз жедай джафаяр туш.

Йисар физва къвез-алатиз,
Ваз ви уьмуьр гъайиф ятIа?
Къаразда ава галат тийиз,
Куьмек гуз, вуж зайиф ятIа.

Четин уьмуьр алатна, кьил рехи я,
Ругуд велед, цIукьуд хтул, бахтар я!
Са геренда секин туш, рикI чIехи я,
Гида къванни ял я вуна, вахтар я.

Буба фена... Сабур ая, жемир серин,
Мад вучда къван къадарар я, къисмет я.
Шаирвилин хазина яз, калам дерин
Туна касди, чаз ам еке девлет я.

Бах, гъамиша рагъ хъиз вун чи кьилел хъуй,
Ви капI-дуьа лап чкадив агакьрай,
РикI шаддиз, чан сагъ яз кIвачел хъуй,
Птулариз сусвар гъунни алакьрай.

12.01.2007 г.

ШЕХЪМИР, КЪАРИ

Гъар са гатфар яр атайла,
Билбилар-къушар хтайла,
Багъ-бустанда кІвалахдайла,
Зун рикел къвез, шехъмир къари.

Гатун йикъар алукуайла,
Векъ яз Сува амукуайла,
Булахд килел ацукуайла,
Зун рикел къвез, шехъмир къари.

Берекатлу зулун къара,
Мелни-мехъер жеда пара.
«Къурагъ дагълар» хъайла япа,
Зун рикел къвез, шехъмир къари.

Хтулдин чи мехъер серес,
Къуьлер авун хъайила бес,
«Мегърижанан» атайла сес,
Зун рикълел къвез, шехъмир къари.

Гъар пакамахъ ягъдайла рагъ,
Гъалтайла вал за кутур багъ,
Зи кӀвач хкӀур дерени дагъ
Рикълел хквез, шехъмир къари.

Ярар-дустар зи акурла,
Гъар садак ви вил хкӀурла,
Виридакай зун такурла,
Къагъар хъана, шехъмир къари.

Вил алаз ви Жуъмя йикълал,
Къизилгуьлер къуна хурал,
Атайлахъди вун зи сурал,
Минет хъуй ваз, шехъмир къари.

Худади вун яргълал туртӀа,
Са къуз ажалд ви чан къуртӀа,
Чи руьгъер чал гьалт тахъуртӀа,
Гъайиф хъана, шехъа къари.

1994 й.

ГУЪЗГУЪ ХЪАНА

ЖикИид тарцин хъана зун цуък:
Садаз-цацар, садаз-атир.
Хайи халкъдихъ кана зи рикI,
Саданни за ханач хатир.

Къачунач за тике, я лаш,
Девлетрихъни галтугнач.
Иликъариз невсинин каш,
Гъакимривни гатIумнач.

КIан хъанач заз чIехивилер, –
АвайтIани алакъунар.
Негъиз хъана ялтахвилер,
Тирвал жуван акъакъунар.

Такабурлу лекъре хъиз за
Гъахъ кар патал женг чIугуна.
Дергесдалди векъе хъиз, за
Къелемдал рехъ генг авуна.

Дагълара зун гзаф серес,
Хъана гуъгъуъл ачухариз.
Азадказ къачуз нефес,
Зигъин, илгъам артухариз.

КІан тахъайла еке кьуллугъ,
Гъахъ кІвачерик кутазвай.
Гъавиляй зун яна кьулухъ,
Эцигиз вик тутазвай.

Кьулухъ хъана, вилик хъана,
Дустни душман ахтармишиз.
Лезги халкъдин зун вик хъана
Уьмуьр пашман кьаралмишиз.

Йисар са-сад алатзава,
РикІ хци-чан кьуьзуь хъана.
Гила, дустар, заз кІанзава,
Уьмуьр зи квез гуьзгуь хъана.

1997 й.

*Автор 2006-йисан 14 октябрдиз рагъметдиз фена.
Адаз дуъа яз кIватIал вичин и шиирдалди агалзава*

РАСУЛУЛЛАГЪ

Аллагъдин эмирдал ракъурна чилел,
Эрзиман мурад Мегъамед пайгъайбар.
Къуръандин аят пак хвейи рикIел,
Инсанрин рикIерай акъудна гъам, пар.

Исламдин гъахъ тир дин вуна тешкилна,
Уълметдин зигъинда мягъкемна иман.
Аллагъдин аятар туькIвей шикилна,
Яратмишна тарихда пак тир Къуръан.

Цаварилай гана гъахълу тир калам,
Имансузар на арадай акъудна.
Инсанрин мецерал къурмишна салам,
Мусурман миллет сад садав агудна.

Сад Аллагъ сад тирди чаз чир хъун патал
Алихлас сура кхъена эхир.
Къибледихъ элкъуьн сад авуна чIал,
Вири мусурманриз яз амукънач сир.

«Фатигъагъ!» хъана ви къуръандин куълег,
Ахъайна ада женнетдин варар.
Йикъа вад сеферда тIалабиз куъмек,
Аллагъдин патав физ мукъва жез гуарар.

7 март 2002 й.

ВАЗ ГУЪМБЕТ ХЪУРАЙ

«Чи харапайрикай Гияр шегьер хъувур Шамсудин. Чи кАмарикай вацАр авур Шамсудин. Чи аялрин сиве мез тур Шамсудин!» – лугъузва ваз кЪе Къурагърин жемятди. Ви экуъ къл, ви кълзил гъл, ви мез, я чи межлисрин билбил, чаз хкАма...

Къуй и ктаб ваз хзандин патай гуъмбет яз халкъдин гълера, ви манийрин сес гъамиша куркур яз япара, ви ирсни хазина яз несилрин рикАера амукърай.

Виридан патай Расима кхъей кве цАр я,
И ктаб ваз чАур тежедай гуъмбет хъуй !
И дуьньяда амукъайди са тАвар я,
А дуьньяда ваз дженнетар кълсмет хъуй.

*Ви уьмуьрдин юлдаш МУСЛИМАТАН
ва веледар тир ДАВУДАН, НАМИКАН,
ТОФИКАН, РАСИМАН, НАЗИМАН, ЖАМИЯТАН
хизанрин патай рикАин сидкъидай.*

КЪИЛЕР

Сифте гаф	3
1-Пай. «Гиярвидин сес»	5
Дагъустан	6
Къурагъ дагълар	7
Дидед гъилер	9
Булахд кьилел	10
Зи муаллим	11
Дустариз	12
Къурагъ рушар	13
Зи гъед	14
Яран йифер	15
Хцин форма	16
Гияр шегъер	17
Билбилдиз	18
Хцин орден	19
Гъалибвили югъ	20
Сулейманаз	21
Къурагъ афизат	22
Шамил	23
Экуьн ярар	24
Цийи свас	25
Кири буба	26
Къурагъ вацI	27
АтIугI, дергес	28
Вучиз?	29
Азнифат	30
Мегърижан	31
Майдин сувар атана	32
Яр – /гатфар/	33
Залзала	34
Хендеда паб	35
Деллекхана	37
Мус аквада?	38
Лап багъа инсан	39

Дидедин шал	41
Жегьил геологрин марш	43
Пионеррин марш	44
Ша, илифа	45
Йисар	46
Хъуьрез-хъуьрез	48
Ашуви рушаз	49
Земфира	50
Залукар	51
Аяз бубадиз	52
Гъайиф уьлкве	54
Заз кIанда куьн	55
Хура туна атайвал	56
На капI авур булахрал	57
Ветеранар	58
Сергъятчи хва	59
Азиж варз	60
Саидан вилер	61
Гелхенвияр	62
Мубаракрай ваз, Сефербег	63
Мектеб	64
Гъайиф, гъайиф	65
Эмин къведа хиялдиз	67
Хутад пелел	68
Хпеж къурбан	69
Кукваз буллах	70
КъепIир	71
Дагъларин кард	72
ТIвар эзбериз	73
Эседаз чи баркалла!	74
Ишен буллах	75
Гуьзел къурагъ	76
Ша, Азизди	77
ЦIийи йисан тост	78
Тебрикар	79
Тостар	95
2-Пай. «Ишигъ ама цIарара»	99
Зи хайи хуьр	100
Намусар хвей дидеяр	103
Ша, лезгияр!	104

Сталинграддин женгинин иштиракчи –	
Советрин союздин игит Араз Алиеваз	106
Дяведин аялар	108
Гъалибвилин 60 йис	109
Ша, хпежиз	111
Гъазур я чун	112
2000-йис	113
Вучдай квекай халкъ авуна?	114
Зулум хъайи каспийскдиз	116
Урусат хуьх!	118
Алатдач, хва, вун рикГелай	119
Гъайиф рухвар	121
Америкади вегъена вич абурдай	123
Аскервиллиз физвай ярдиз	124
Мехъер хъанач, йикъер хъана	125
Шимихуьр	127
Табасаран	128
Цахъар буллах	129
Салам, мектеб!	130
Дилшад	131
Экуьн сегъер	132
Мехъер	133
Цийи йисан дем къурмишна	134
Заз кІанзава	136
«Бизнесмендиз фида, диде»	137
Къурагъви руш Роза	139
Лув це, лифер	140
Ша, текидал	142
Мегъамед, вун рикГел гъида	143
50-йис	145
Хцин дустар хтайла	146
Доярка Гъуьруьпери Гъамидоваз	147
Орден мубаракрай	148
Гатфариз	150
Искендер Къазиеван 80 йис	151
Ажувалмир	152
Ваз гана сес чна, Фазил!	153
Абидатаз	156
Арбеназ кап язава	157
Руьгъдин чирагъ	158

Яшамишрай «Лезги газет»	160
Сажидинан 65 йис	162
Дурия вахаз	163
Зи стха Магъамадалидиз	164
Назим духтурдиз	165
Зи хтул Мусадиз	166
Диде-Къуръан	167
Нажмудинан 60-йисан Юбилей тебрик яз	168
Аялрин диде	169
Цийи сусаз	170
Хтул Тимураз мехъер мубарак яз!	171
Ай, аман, паб!	172
Заз кІан я куън туькІвена!	173
Муслиматаз	174
Авай са руш, Жамият!	175
Хтул Гъасанан 5 йис!	176
Намикан 40-йисан юбилейдиз	178
Расиман 35-йисан юбилейдиз	179
Мубаракрай, Хидирнаби!	180
Ни лугъуда: Рекъида!	181
Зи гъетер-рухваяр	182
Баркалла ваз, Муслимат!	183
Шехъмир къари	185
Гуьзгуь хъана	187
Расуллагъ	189
Ваз гуьмбет хъурай	190

Шамсудин Исаев

КУРАХСКИЕ ГОРЫ

Редактор Исаев Р.Ш.
Технический редактор Н. Эседуллаева
Художник Исаев Д.Ш.
Корректор Исаев Р.Ш.

Сдано в набор 27.11.06. Подписано в печать 15.01.07.
Формат 84x108 1/32 Бумага офсетная №1. Гарнитура «Times».
Печать офсетная. Тираж 250 экз. Заказ № 334.

Типография Дагестанского научного центра Российской академии
наук 367015 Махачкала, 5-й жилгородок, корпус 10.